

PROMINA

LIST ŽUPE SVETOGA MIHOVILA - PROMINA

GODINA X.

BOŽIĆ 2015.

BR. 10.





PRVOPRIČESNICI U PROMINI 2015. g.

IVAN Budanko, VINKO Dizdar, IVAN Čavlina, MARIJA Ilica, LUKA Gojčeta, JOSIP Jukić, ANDRIJA Jakšić, OZANA Sekulić, MATE Teskera

Uvodna riječ župnika

I ove godine list Promina izlazi u božićne dane. Ima još života u Promini, a gdje je život tu su i događaji. Iako su nam trenutno poznati, vrijedi ih zabilježiti da ne odu u zaborav, kako naš, tako i vaš, dragi Prominci i Prominke, ma gdje bili, u domovini ili u dalekom svijetu. Pred vama je kronika događaja iz župe, novorođeni, vjenčani, prvopričesnici, ali i svi naši preminuli u ovoj godini. Neka dođu do vas jer nam je svima didovina ista.

Advent je, vrijeme priprave za najradosniji kršćanski blagdan. Pale se svijeće na adventskim vijencima, uređuju se gradovi sela, kuće i okućnice, kite se borovi po crkvama i obiteljskim kućama. Ispunilo se vrijeme, dolazi nam EMANUEL, Bog s nama. Propovijeda se radost i veselje djeci i odraslima, po kućama i školama čuju se taktovi božićnih napjeva. Vraćaju se iseljeni na svoju djedovinu, na obiteljska ognjišta, kako bi u zajedništvu dočekali Božić.

U ovom radosnom vremenu svaki vjernik želi biti izmiren s Bogom i ljudima dobre volje te ima prigodu ispovjediti se. I pjesma kaže: Slava Bogu na visini, a mir ljudima na nizini. Ne znamo ni dana ni časa i trebamo biti spremni kako bismo mogli ući u vječni život s Bogom kad nas pozove. Nitko od nas ne želi čuti u trenutku ovozemne smrti Kristovo Ne poznajem te. Samo krštenje ili povremeni odlazak na misno slavlje nisu garancija za vječni život. Bog od nas ne

traži mnogo, samo onu instancu koja je naizgled jednostavna, a u praksi tako teško provediva – biti dobar. Dobar prema Bogu i prema bližnjima. Mnogim ovozemaljskim obavezama i brigama dajemo prednost pred Bogom, pred misnim slavljem. Pronaći malo vremena nedjeljom i blagdanom za misu i obiteljska druženja. Ima li što vrijednije?!

Papa je proglasio Svetu godinu milosrđa koja započinje na svetkovinu Bezgrešnog začeća, 8. prosinca i završava 20. studenoga 2016. na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja. Papa nas poziva da radosno činimo duhovna i tjelesna djela milosrđa, kako bismo “probudili naše uspavane savjesti pred tragedijom siromaštva” i navijestili slobodu zatočenicima suvremenih ropstava. Bog je prema nama milosrdan pa i mi moramo poput Oca biti milosrdni prema Njemu, bližnjima i sebi. Milosrđe je “stožer na kojem počiva život

Crkve”; “životni ideal i kriterij vjerodostojnosti za našu vjeru”. Kao “osobina Gospodineve svemoći” a nipošto “znak slabosti”, milosrđe postaje “kriterij za shvaćanje tko su prava djeca Božja”. Zapravo, svi smo “pozvani živjeti milosrđe, jer je nama prvima ukazano milosrđe”. Opraštanje uvreda je, dakle, “imperativ kojeg kršćani ne mogu ne uzeti u obzir”. Mnogo puta se čini teško oprostiti, ali “opraštanje je sredstvo stavljeno u krhke ljudske ruke da bi se postiglo mir u srcu” i “živjelo radosno”.



• Budući da je u Jubileju riječ o nastojanju oko svetosti i čistoće duše, na tome je putu od velike koristi dar oprost što ga Crkva, snagom koju joj je dao Krist, pruža svima koji ispune tražene uvjete. Potpuni oprost vremenite kazne za grijehe može se odnositi na vlastite grijehe, ali i na duše pokojnih. Da bi se primio oprost, Crkva upozorava da je potrebno: ispovjediti se

- pričestiti se
- izmoliti 6 puta molitvu Oče naš
- izmoliti molitve na nakanu Svetoga Oca prigodom hodočašća u jubilejsku

crkvu. To mogu biti molitve: Vjervanje, Oče naš, Zdravo Marijo (ili drugi marijanski zazivi), Slava Ocu.

U šibenskoj biskupiji imat ćemo priliku dobiti potpuni oprost u marijanskim svetištima u Tisnom, Vrpolju, Visovcu i Kninu te u katedrali u Šibeniku, a i u vlastitim župama na dan zaštitnika pojedine župe, po dozvoli biskupa mons. Ante Ivasa.

Drage Prominke i Prominci od sveg srca vam želim sretan Božić i blagoslovljenu novu 2016. godinu! Neka vas prati sreća i obilje zdravlja!

Vaš župnik fra Petar Ive Pletikosa

Raspored svetih misa i blagoslov obitelji kroz Božićno vrijeme

24. 12., četvrtak - Badnji dan - »Ponoćka« - misa kod Gospe Čatrnjske u 24 sata.

25. 12., petak - Božić - misa u sv. Mihovila u 10.30 sati.

26. 12., subota - sv. Stjepan - mise: 9 sati Svi Sveti
10.30 sati sv. Mihovil
11.40 sati sv. Roko

Početak blagoslova obitelji poslijepodne u Marasovinama i Ljubotiću.

27. 12., nedjelja - sv. Ivan - mise: 10.00 sati Gospa Čatrnjska
12.00 sati Sveti Duh

Blagoslov obitelji u Zelićima i Matasima.

28. 12., ponedjeljak - Mladenci - misa u sv. Martina u 10.30 sati.

Blagoslov obitelji u Bogatićima od 9 do 10 sati. Poslije mise blagoslov obitelji u Mratovu.

29. 12., utorak - blagoslov obitelji: Puljane, Nečven, Seline.

30. 12., srijeda - blagoslov obitelji: Lukar, Suknovci.

31. 12., četvrtak - blagoslov obitelji: Oklaj od Džapića.

1. 1. 2016., petak - Nova godina - misa u sv. Mihovila u 10.30 sati, ne idemo na blagoslov.

2. 1., subota - blagoslov gdje smo stali u Oklaju i Čitluku.

3. 1., nedjelja - mise: 9 sati Svi Sveti
10.30 sati sv. Mihovil
11.40 sati sv. Roko

4. 1., ponedjeljak - blagoslov obitelji po pozivu ili ako smo nekoga preskočili...

6. 1., srijeda - Bogojavljenje - Tri kralja - sveta misa s blagoslovom vode
u 10.30 sati u župnoj crkvi sv. Mihovila.

Blagoslov obitelji u Razvođu čini gvardijan s Visovca fra Mate Gverić i on napravi raspored.

Poslije blagoslova organiziramo tombolu za djecu.

Raspored blagoslova ne može biti siguran zbog vremenskih neprilika, sahrana, zdravstvenih problema...

O svim promjenama župljani će biti obavješteni preko misa ili mogu nazvati župnika:
098/943 4154, 022 881 306.

»Za njih ne bijaše mjesta...«

Godina koja je na izmaku Gostat će u povijesti zapisana kao godina izbjeglica. Stotine tisuća ljudi, u strahu od rata i gladi, napuštaju svoje domove i bježe. Neprekidne kolone hrle prema Europi, da bi mogli živjeti u slobodi i sigurnosti. U ozračju izbjegličke drame svjetskih razmjera spontano se sjećamo ovih božićnih dana sudbine svete Obitelji koja traži sklonište za tajnu koja će promijeniti tijek ljudske povijesti.

Među božićnim običajima u kršćanskom svijetu poznat je scenski prikaz kako Josip i Marija u Betlehemu traže prenoćište. Evanđelje ne spominje taj prizor. Evanđelist bilježi, „*dok su bili ondje*“, tj. u Betlehemu, da se navršilo Mariji vrijeme da rodi „*i porodi sina svoga, povi ga, položi u jasle jer za njih nije bilo mjesta u svratištu*“ (Lk 2, 7). Zauzstavimo se na tom izvješću i nastojmo otkriti poruku koja se krije iza tih riječi.

Iz Evanđelja doznajemo da Josip potječe iz Betlehema. Vjerojatno je ondje imao i rodbine kod koje je mogao naći smještaj. Lukin opis daje naslutiti da se Josip i Marija već nalaze u Betlehemu i da vjerojatno stanuju u nekoj kući ili kod nekoga od Josipove rodbine. „*I dok su bili ondje, navršilo joj se vrijeme da rodi*“ (Lk 2, 6). Dakle, oni su već u Betlehemu, nisu tek došli. U prizoru s mudracima Matej govori o kući u kojoj su stanovali: „*Uđu u kuću, ugledaju*

dijete s Marijom, majkom njegovom, padnu ničice i poklone mu se“ (Mt 2, 11). U ono vrijeme kuća se sastojala od glavne prostorije u kojoj su domaćini stanovali i u kojoj se odvijao život. Uza nju se nalazila i druga prostorija, pokrajnja soba, koja je služila za prihvrat gostiju ili za ostavu. Ona se mogla upotrijebiti za koju ženu kad je trebala roditi.

Redovito se nije rađalo u kući s mnogo čeljadi. To vrijedi i za Mariju. Zbog toga je bilo potrebno naći sklonište gdje bi mogla donijeti dijete na svijet. Prema židovskom zakonu, žena koja je rodila, zbog gubitka krvi, nakon poroda smatrana je nečistom: 40 dana ako je rodila muško i 80 dana ako je rodila žensko. Osim roditelja, nečiste su bile osobe i stvari koje bi doticala kao i mjesto u kojem se nalazila. Da se to izbjegne,

roditelji bi odijelili od ostale kućne čeljadi. Osim glavne i pomoćne prostorije, u blizini kuće nalazila se i štala ili špilja, kao što je to slučaj u Betlehemu gdje se i dandanas mogu naći slične špilje.

Poznavatelji Svetoga pisma drže da su Josip i Marija u Betlehemu već stanovali u nekoj kući ili kod Josipove rodbine. Budući da je kuća bila puna Josipovih koji su došli zbog popisa, i pokrajnja soba (*katalyma*) koja je služila za goste bila je zauzeta. Da se sve dogodi u povjerljivosti tajne koju su čuvali, Josip vodi Mariju u neku vrst skloništa gdje je mogla u miru roditi kako ne bi bila na teret ni smetala rodbini. Ono bi se nalazilo redovito uz samu kuću ili u njezinoj blizini. U nj bi se ponekad sklanjale i životinje. Luka ga spominje kad kaže „*za njih nije bilo mjesta u svratištu*“ (Lk 2, 7), to jest nije bilo mjesta u pokrajnjoj sobi za goste. Nakon Marijina očišćenja i Isusova prikazanja u hramu, vjerojatno je sveta Obitelj živjela u nekoj kući, kako to svjedoči Matej opisujući prizor s mudracima: „*Uđu u kuću, ugledaju dijete s Marijom, majkom njegovom, padnu ničice i poklone mu se*“ (Mt 2, 11). Na povratku iz Egipta, Josip se vjerojatno namjeravao nastaniti u Betlehemu, mjestu svojih predaka. „*Ali saznavši da Arhelaj vlada Judejom namjesto svoga oca Heroda, bojao se poći onamo pa, upućen u snu, ode u kraj galilejski*“ (Mt 2, 22).



Božić

Božić je jedan od temeljnih blagdana naše vjere. Mi svake godine na 25. prosinca slavimo rođenje kao čovjeka Isusa Krista - Božić. Slavlje je i božićna radost i na Sv. Stjepana - Štefanje kao i na Sv. Ivana - Ivanje. Ovi dani božićne radosti slijede jedan za drugim kao i stope u snijegu. Za Božić se okupi cijela obitelj i svi smo nekako sretniji nego obično. To su dani kad se izmirimo i zaboravimo sve što je bilo nevaljano. Čestitajući Božić, obično uključimo i sretnu novu godinu. Prije Božića u kućama kitimo jelku ili borić i roditelji stave neke darove, a nama djeci to uveliča slavlje i daje malo više radosti. Obično svi idemo na svetu misu polnoćku ili na dnevnu misu u župnoj crkvi. Poslije ručka pođemo i po obiteljima čestitati Božić jedni drugima. Ispod bora stavljamo i jaslce kako bismo dočarali i u kući božićnu radost. Stavimo i pšenicu ispod bora koju smo posijali na blagdan svete Lucije. Osim u crkvi i u obiteljima pjevamo božićne pjesme. I na ručku smo svi zajedno u obiteljskom ozračju. Za mene i moju sestru uz roditelje ovo su mi najljepši dani u godini.

Ozana (4.r.) i Dora (7.r.) Sekulić



Božić u mojoj obitelji

Božić je blagdan koji svi s veseljem očekujemo. Paljenjem adventskih svijeća odbrojavamo nedjelje do Božića. U ove dana slušamo božićne pjesme, uređujemo naše kuće. Na Badnjak po starome postimo, kitimo bor i pravimo jaslce. U noći moja obitelj ide na svetu misu polnoćku. Ujutro se svi okupimo i međusobno si čestitamo, darivamo i na ručku smo napokon svi zajedno. Još jednom svatko svakome čestita Božić, a neke od uže rodbine i zovemo ili oni nas da čestitamo ovako veliki dan - Božić.

Marija Zelić (1.r.)

„Njegovi ga ne primiše“

Tvrđnja da za njih nije bilo mjesta u svratištu, tj. u pokrajnjoj sobi, ima simboličko značenje. Božje i Marijino Dijete rođeno je u skromnosti skloništa. Isus se rađa kao siromah među siromasima. Izabire siromaštvo, da ostvari Božji plan spasenja. Činjenica da je sveta Obitelj prisiljena tražiti sklonište označuje sudbinu odabranog naroda, a jednako tako i stanje kršćanina, koji svoj zemaljski život drži prolaznom postajom na putu prema vječnoj domovini. Isus dolazi na svijet kao dijete, malen i siromašan. Plače kao svako dijete, potrebno roditeljske njege i brige. Njegova majka Marija rodila ga kao što i ostale majke rađaju. Za majku i dijete nije bilo mjesta u svratištu. Taj opis slika je onoga što se i dandanas često događa: Žao nam je što za vas ne možemo ništa učiniti. Pokrajnja soba je zauzeta. Pođite tamo i tamo, obratite se na tu i tu adresu. Preostaje jedino sklonište u koje se i živina sklanja.

Za Spasitelja svijeta, radi kojega je sve stvoreno, nema mjesta u svratištu. U toj činjenici skriva se otajstvo čežnje i odbijanja. Izrael je vjekovima iščekivao Mesiju, a kad je došao za nj nije bilo mjesta u svratištu. U Evanđelju po Ivanu stoji: „Svojima dođe i njegovi ga ne primiše“ (Iv1, 11). Odabrani narod nije prepoznao Onoga koji je put, istina i život. Nedostatak prihvata osjeća se i u opisu Isusova rođenja: „Za njih nije bilo mjesta u svratištu“ (Lk 2, 7).

U Djetetu položenu u jasle prepoznamo proročku nadu. Iako je u skloništu rođen i na križu umro, Isusov kratki život dovoljan je da promijeni svijet. Radosnu vijest naviješta siromasima i slabima, malenima i zaboravljenima, onima na rubu. I o Božiću trebamo ostati realisti. Od sjaja zvijezde, ne smijemo izgubiti iz vida neugodnu štalu. Jasle su pralik križa. Takav je Božić! Dječji povoji u jaslama povoji su u koje je zamotano Isusovo mrtvo tijelo kad je skinuto s križa. Rođenje i otkupljenje idu zajedno, Božić i Uskrs povezani su u planu spasenja. Prihvatiti dijete Isusa isto je što i prihvatiti Spasitelja raspetoga i uskrsnuloga. Uči u svjetlo Božića znači odbaciti tamu grijeha i stupiti u novi život koji je plod uskrsnuća.

Nazaretska obitelj ne nalazi mjesta u svratištu, sklanja se u slučajno sklonište. Povijest se ponavlja u ratovima i progonima, nasilju i pustošenju. Ne imati mjesta znači ne imati prostora za ljudske odnose. „U domu Oca mojega ima mnogo stanova“ (Iv 14, 2). Kao kršćani trebamo se truditi da za sve bude mjesta u kući Očevoj, da nitko zbog nas ne bude isključen od ljubavi Božje. U njoj ima mjesta za sve. Za one koji vjeruju i koji ne vjeruju, za one koji su to zaslužili i koji nisu. Sve nas Bog ljubi i zove poimence da dođemo u njegov dom.

Božić u srcu

„Ne bijaše mjesta za njih“ (Lk 2, 7). Kako bi bilo da su Josip i Marija slučajno

pokucali na moja vrata? Bi li se našlo mjesta za njih, da ne moraju tražiti sklonište? Imamo li doista mjesta kad nas Bog želi susresti, kad pokuca na vrata našega srca? Odbijamo li zapravo samoga Boga? To se događa ako nemamo vremena za Boga u našim mislima, u osjećanju i htijenju.

Osim problema svratišta, u božićnom izvješću naglašena je činjenica prihvatanja srcem: Kako pripremiti Isusu mjesto u srcu i pameti, kako ga ugostiti u osobnom životu? Je li moje srce slobodno vjerovati kad me zove da budem njegov učenik, da ga slijedim i da mu se pridružim? Ako moje „ja“ zauzima sav prostor u srcu i umu, onda nema mjesta za Isusa ni u meni niti izvan mene. Molimo Gospodina da budemo budni za njegovu nazočnost, da mogremo čuti njegov glas kad pokuca na vratima našega života. Molimo da u našem srcu nađe mjesta, da ga mogremo prepoznati u liku onih koje susrećemo.

U Isusovu rođenju sam Bog smješta se u krajnji kut naše bijede i siromaštva. S tim da on ide onamo, smješta i tebe, siromašni čovječe, u samoga sebe, u svoju blizinu. Jer tvoje siromaštvo otada je obuhvaćeno u Bogu. I ti nalažiš smještaj u Božjem skrovištu. Bog te prihvaća, smješta u sklonište svoje ljubavi pa i onda kada za tvoje životno iskustvo, za tvoju slomljenu nadu možda vrijedi tvrdnja kako „*za njih ne bijaše mjesta*“. Tada je ondje Božić koji ti poručuje: „Dodi k meni, kod mene ima mjesta za tebe.



Na mene se možeš osloniti!“ Evandelist Ivan podsjeća na Isusove proročke riječi: „*A ja kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi*“ (Iv 12, 32). Po svojoj smrti i uskrsnuću Isus skuplja raspršenu djecu Božju.

Božićni „*za njih ne bijaše mjesta*“ poziv je da otvorimo svoje srce Bogu, da mu posvetimo vrijeme koje nam je darovao. Na taj način rodit će se radost, zavladat će božićna svečanost u našem srcu i u našoj duši. A Božić je kad naše srce pjeva hvalu Bogu za sve dobro što nam je učinio i još uvijek čini. S Marijom i Josipom, s anđelima i pastirima molimo da poput njih prihvatimo Isusa, da vjerujemo u ljubav Božju koja preobražava naša srca. Isus nam je objavio tu ljubav Božju, zapalio je u našim srcima. Otvorimo Božiću naša srca i on će ih ispuniti svojim mirom i blagoslovom.

dr. Dinko Aračić

Proslava Božića

Božić je blagdan kojim slavimo rođenje Isusa Krista kao čovjeka. Isus se rodio radi nas ljudi i zato trebamo biti mu zahvalni i još više ga slaviti. Za Božić se pripremamo kroz četiri nedjelje Došašća i svake nedjelje palimo jednu svijeću više. Na Badnjak kitimo bor, radimo jaslvice i svi se tome veselimo, slušamo i božićne pjesme i još po starom postimo. U čast maloga Isusa u noći idemo svi na svetu misu polnoćku. Tada svi pjevamo radosne božićne pjesme, a po danu radost je u obitelji i čestitanja jedno drugima i sa svima u susjedstvu. Zaista smo svi veseli i sretni.

Antonija Zelić (8.r.)

Božić

Božić čekamo tako što se kroz Došašće pripremamo molitvom i dobrim djelima za dolazak maloga Isusa u naše srce, kao i u našu obitelj. Na Badnju večer kitimo bor, pravimo jaslvice i cijela obitelj je na okupu. Točno u ponoć imamo svetu misu polnoćku i svi idemo u crkvu na proslavu Božića, a onda slavlje u obitelji. Pjevamo vesele božićne pjesme u crkvi, a i u kući. Osjeća se radost u svima i sa svakim, jer došao nam je Kralj mira Isus i mirimo se u obitelji i sa svim ljudima dobre volje. Kako je lijepo što smo taj dan svi zajedno u slavlju, blagovanju i čestitanju!

Mihael Zelić



Kako Božić dočekujemo?

Na Božić pale se svijeće, svake nedjelje druga, a svi se radujemo Božiću i na Badnjak kitimo bor i pravimo jaslvice ispod bora. Svi smo u obitelji posebno veseli i radosni.

Jedan prvaš N.N.

„NEMA BOGA“

Luđak kaže nema Boga,
oslanja se on na koga?
Lude misli mu u glavi,
a pametan on se pravi.

Kad za njega Boga nema,
poslije smrti gdje se sprema?
Po nagonu tijela žive,
misli svi se njemu dive.

Kratkovidni a i ludi,
svoju sliku tako nudi.
Vrijeme ludim ludo ide,
ti ne znaju da se stide.

Neki vrijeme troše, kako?
Vjeru žive svoju mlako.
Zavarava sebe lažno,
plan kad pravi to mu važno.

Nema vrijeme za dat Bogu,
misu slušat stić' ne mogu.
Sve nedjelje i blagdane,
zauzeti – tak se brane.

Na Božić se ti pojave,
vjernici se onda prave.
Čak na Uskrs možda dođu,
na dan mrtvih na grob pođu.

Eto to je kod njih vjera,
bit kršćanin to je mjera.
On neguje običaje,
žrtvuje se, žrtvu daje.

U godini koji puta,
i u crkvu on zaluta.
Ispred Boga sve on stavi,
Hrvat, vjernik on se pravi.

Da čovjeku pamet staje,
koliko malo Bogu daje.
Zar što može bit bitnije,
bit sa Bogom najvažnije?

Slobodu nam razum dao,
od uvijek je za nas znao.
Stvoritelja svoga slavi,

na zemlju te zato stavi.
Ovo tvoje kratko vrijeme,
budi plodno Božje sjeme.
Čini volju svoga Boga,
Spasitelja jedinoga.

To je ono najvažnije,
drugo ništa važno nije.
Materijalno sve što primaš,
ostavit ćeš sve što imaš.

Doživjeli koliko puta,
naša pamet kako luta.
Naše oči su vidjele,
mного mrtvih što nam vele.

Sobom ništa ne nosimo,
od vas živih mi tražimo.
Vidjeli ste prazne ruke,
vama živim sad pouke.

Ne budite kao ludi,
neka pamet vaša sudi.
Živjet život zašto treba?
Bog odgovor daje s neba!

fra Stojan Damjanović



PAPA FRANJO NAJAVIO IZVANREDNU SVETU GODINU MILOSRĐA

Papa Franjo najavio je 13. ožujka 2015. u bazilici svetog Petra proslavu izvanredne Svete godine. Taj Jubilej milosrđa započet će otvaranjem Svetih vrata na Svetom Petru na svetkovinu Bezgrešnog začeća 2015., a završit će 20. studenoga 2016. na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenoga. Na početku godine Sveti je Otac rekao: „Ovo je vrijeme milosti. Važno je da vjernici laici to milosrđe žive i unose u različite društvene sredine. Samo naprijed!“

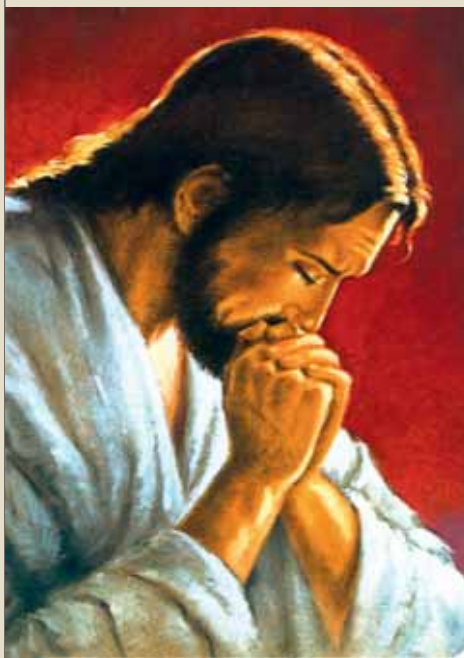
Tijekom jubileja, nedjeljna čitanja kroz godinu bit će uzeta iz Evanđelja po Luki, koji je prozvan „evanđelistom milosrđa“. Postoje mnoge poznate prispodobе o milosrđu sadržane u Evanđelju po Luki: izgubljena ovca, izgubljena dramma, milosrdni otac...

Službeno i svečano Sveta godina javno je proglašena bukom kod Svetih vrata na Nedjelju Božjeg milosrđa, svetkovinu koju je utemeljio Ivan Pavao II., a koja se slavi u nedjelju nakon Uskrsa.

Jubilej je starozavjetna institucija, sama riječ dolazi od hebr. *jubal*, ovnujski rog, u koji se trubilo pri tom (svečano zamišljenom) činu proglašenja jubilarne godine. Prema drevnoj židovskoj tradiciji, jubilara godina slavila se svakih 50 godina, u njoj se pokušalo izjednačiti u pravima sve Izraelce, ponuditi nove mogućnosti obiteljima koje su izgubile imovinu, pa čak i svoju osobnu slobodu. Osim toga, jubilara godina bila je podsjetnik bogatima da će doći vrijeme kada će židovski robovi, jednom kada ponovno budu jednaki njima, biti u mogućnosti tražiti natrag svoja prava. „Prema izraelskom Zako-



nu, pravda se prije svega sastojala u zaštiti slabih“ (Ivan Pavao II., Nadolaskom trećeg tisućljeća, 13). Institucija jubileja u Starom zavjetu otkriva, dakle, društvenu osjetljivost, zaštitu slabijih, jer su se tada trebali opraštati nenaplativi dugovi, oslobađati robovi, pa i zemlji omogućiti da otpočine od obrađivanja i rađanja. Jubilej konačno ističe i zahtijeva oprost.



Katolička tradicija započela je tradiciju slavljenja Svete godine s papom Bonifacijem VIII. godine 1300. Prema zamisli Bonifacija VIII., jubilej se trebao slaviti svakih stotinu godina. Od 1475. pa nadalje – kako bi se svakom naraštaju omogućilo da doživi barem jednu Svetu godinu – određeno je da se redovni jubilej slavi svakih 25 godina. Međutim, izvanrednu jubilej može se proglasiti povodom događaja od posebne važnosti.

Do danas je slavijeno ukupno 26 redovnih svetih godina, od kojih je posljednji bio Jubilej dvijetisućete. Običaj proglašavanja izvanrednih jubileja potječe iz 16. stoljeća. Posljednje dvije izvanredne Svete godine, koje su se slavile u prošlom stoljeću, bile su ona 1933., koju je proglasio Pio XI. povodom 1900. obljetnice otkupljenja, te ona 1983. godine, koju je proglasio Ivan Pavao II. povodom 1950. godine otkupljenja.

Katolička Crkva dala je židovskom jubileju više, duhovno značenje. On se sastoji u općem opraštanju, oprost otvorenom svima, te mogućnosti da se obnovi odnos s Bogom i bližnjima. Zato je Sveta godina uvijek prilika za produbljivanje vlastite vjere i življenja kršćanskog svjedočenja s obnovljenom predanošću.

Jubilejom milosrđa Papa stavlja u središte pozornost milosrdnog Boga koji sve poziva da se vrate njemu. Susret s njim rađa krepošću milosrđa. Papa u spomenutoj homiliji ističe da je to prilika da postanemo „milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan“. Uvjeren sam, rekao je Franjo, da će „cijela Crkva u ovom jubileju

pronaći radost dok ponovno otkriva Božje milosrđe i čini ga plodnim, milosrđe kojim smo pozvani utješiti svakog muškarca i svaku ženu našeg doba“.

Obred započinje otvaranjem Svetih vrata. Ta su vrata otvorena samo tijekom Svete godine, dok ostalih godina ostaju zatvorena. Svaka od četiri glavne rimske bazilike: Svetog Petra, Sv. Ivana Lateranskog, Svetog Pavla izvan zidina i Svete Marije Velike, imaju Sveta vrata. Ovaj obred otvaranja Svetih vrata na simboličan način izražava ideju da se, tijekom Jubileja, vjernicima nudi „izvanredan put“ k spasenju.

Milosrđe je tema vrlo draga papi Franji, koji je već za svoje biskupsko geslo izabrao riječi: „miserando atque eligendo“. Ovaj citat preuzet je iz propovijedi sv. Bede Časnog koji, tumačeći evanđeoski odlomak o pozivu sv. Mateja, piše: „Isus ugleda carinika, pogleda ga, smilova mu se i sebi ga izabra, te mu reče: Slijedi me“. Tom propovijedi



odana je počast Božjem milosrđu. To bi se geslo moglo prevesti i „očima milosrđa“.

U prvom Angelusu nakon svog izbora, Sveti je Otac rekao: „Na sam spomen milosrđa, ta riječ mijenja sve. To je nešto najbolje što možemo čuti: mijenja

svijet. Malo milosrđa čini svijet manje hladnim i pravednijim. Trebamo shvatiti dobro to milosrđe Boga, toga milosrdnog oca koji ima toliko strpljenja...“

U Angelusu od 11. siječnja 2015. rekao je: „Danas postoji tako silna potreba za milosrđem i važno je da ga vjernici laici žive i nose u različite društvene sredine. Samo naprijed! Mi živimo vrijeme milosrđa, ovo je vrijeme milosrđa.“

Nadalje, u svojoj poruci za korizmu 2015. godine Sveti Otac piše: „Velika mi je želja da sva mjesta u kojima je Crkva prisutna, posebno naše župe i naše zajednice, postanu otoci milosrđa usred mora ravnodušnosti.“

U talijanskoj verziji teksta apostolske pobudnice *Evangellii gaudium* izraz milosrđa javlja se čak 31 puta. Organizaciju Jubileja milosrđa papa Franjo povjerio je Papinskom vijeću za promicanje nove evangelizacije.

IKA

POTPUNI JUBILARNI OPROST (INDULGENCIJA, OPROST OD VREMENITIH KAZNI)

Uz opće uvjete (pristupanje sakramentu ispovijedi, euharistiji s pričešću, molitva na papine nakane) takav će oprost moći dobiti svi koji prođu kroz vrata milosrđa četiriju papinskih bazilika u Rimu, katedrala u svim biskupijama ili drugih crkava ili svetišta koje odredi mjesni biskup.

Papa ističe da će takav oprost moći dobiti i bolesnici ako u misnim slavljenjima sudjeluju posredstvom sredstava javne komunikacije i ako im drugačije nije moguće.

Posebnu pozornost privlače Papine riječi o zatvorenim čija je „sloboda ograničena“. „Sveta je godina uvijek bila prigoda za veliku amnestiju, kojoj je bila svrha uključiti brojne osobe koje su, premda su zaslužile kaznu, postale svjesne nepravde koju su počinile te se žele iznova uključiti u društvo, dajući mu svoj poštenu doprinos. Do svih njih neka konkretno dopre milosrđe Očeva, koji želi biti blizu onima koji su najpotrebniji njegova oprostjenja. U zatvorskim kapelama moći će primiti oprost, a svaki put kad prođu kroz vrata svoje ćelije upućujući misao i molitvu Ocu, neka ta gesta za njih znači prolazak kroz sveta vrata, jer je Božje milosrđe kadro preobraziti srca te je isto tako kadro preobraziti rešetke u iskustvo slobode“, napisao je Papa.

Posveta crkve Gospe Velikoga Hrvatskog Krsnog Zavjeta u Kninu

Mons. Ante Ivas, biskup šibenski, posvetio je crkvu i oltar crkve Gospe Velikoga Hrvatskog Krsnog Zavjeta u Kninu u utorak, 4. kolovoza 2015. U slavlju su sudjelovali provincijal fra Joško Kodžoman, vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac i bjelovarsko-križevački biskup Vjekoslav Huzjak, kninski gvardijan i župnik fra Marko Duran, predsjednik HKVRPP fra Jure Šarčević, provincijali fra Andrija Bilokapić i p. Pejo Orkić te još oko 60 svećenika i više od tisuću vjernika iz Knina i iz Šibenske biskupije. Na ovom veličanstvenom događaju bili su i mnogi predstavnici civilne vlasti.

Šibenska biskupija, Franjevačka provincija Presvetoga Otkupitelja, samostan i Župa sv. Ante u Kninu, uz svesrdnu pomoć Grada Knina, pokrenuli su projekt izgradnje zavjetne crkve Gospe Velikoga Hrvatskog Krsnog Zavjeta u Kninu kao zahvalnost Bogu i Gospi na daru slobode i neovisne Republike Hrvatske. Temeljni kamen postavljen je 25. rujna 2011. godine. Crkva je sagrađena sredstvima Republike Hrvatske, Hrvatske biskupske konferencije, Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, hrvatskih župa i misija u inozemstvu, tvrtki i darovima vjernika, uz nesebičnu pomoć Grada Knina. Iz zahvalnosti prema Bogu i blaženoj Djevici Mariji crkva je ponosno darovana na služnu vjernicima Knina, hodočasnicima i dobronamjernicima.



Propovijed mons. Ante Ivasa, biskupa šibenskog

U svetoj knjizi Otkrivenja sv. Ivana apostola stoji zapisano: „I začujem jaki glas s prijestolja: Evo šatora – hrama Božjeg s ljudima. On će prebivati s njima. On će biti Bog s njima. I otr će im svaku suzu s očiju, te smrti više neće biti, ni tuge, ni jauka ni boli više neće biti, jer prijašnje uminu. Tada reče: Evo sve činim novo!“

Želio bih, braćo i sestre, da večeras ovdje čujemo taj „jaki glas s neba: „Evo hrama Božjeg s ljudima“. Evo crkve „Velikog hrvatskog krsnog Saveza.“ Mi smo njegov narod a On je Bog s nama, naš Saveznik. Zato pjevamo: „Obradovah se kad mi rekoše: hajdemo u dom Gospodnji, evo noge nam veće stoje na vratima tvojim Jeruzaleme.“

Danas posvećujemo ovaj hram i oltar (žrtvenik) Božji... I ne mogu se ne prisjetiti riječi našega, kako su ga branitelji rado zvali, „rat-

nog“ biskupa Srečka, koji je u suzama s tugom gledao kako je projektilima udarena i teško ranjena njegova Katedrala. Ili kad je ovdje prije Oluje u Kninu ušao u zapaljenu i poganski obeščašćenu župnu crkvu sv. Ante. Kad su ga pred Kninom zaustavila dvojica naoružanih stražara, od koji je onaj s druge strane ceste vikao: „Ubij ga to ti je Stepinac!“ Kad je 1995. (pred Oluju) posvećivao jednu od 20 do temelja srušenih crkava u našoj biskupiji, (ili jednu od 200 i više srušenih crkava i kapela diljem Hrvatske za vrijeme srpske okupacije velikog dijela države Hrvatske, o čemu danas ne žele čuti ni govoriti razni osporavatelji prava svakoga pa tako i Hrvatskog naroda, da ima i brani svoju domovinu). Biskup je govorio: „Gledamo sav ovaj prostor u Hrvatskoj, pa i u Bosni i Hercegovini, i u duši nosimo sve razorene i obeščašćene oltare



Gradonačelnica Knina Josipa Rimac predaje ključ nove crkve o. biskupu Anti Ivasu

i hramove. I potreseni se pitamo: koja je to razorna snaga, koja je to sotonska snaga, pogan-ska, profana, koja se tako okomila na ono što je sveto? Zašto ima ljudi kojima sveto izgleda kao ugrožavanje njihovih misli, planova, njihovih namjera? Zašto molitva, sveto bogoslužje, zašto pjevanje i zahvaljivanje Bogu netko može smatrati ugrožavanjem čovjeka? To je tako duboka tajna bezakonja, tajna zla da vjerojatno nikada nećemo doći do dna tog tjeskobnog pitanja.!"

Trebala bi biti poražena ta slika svijeta koja u drugome gleda neprijatelja koga treba mrziti,

oteti njegovo, porušiti ili ubiti a onda ga lažno optužiti i laž besramno ponavljati do beskraj ne bi li postala istinom. Već smo to puno puta iskusili u svojoj povijesti... „Jedino se porazom takvoga bezumlja otvara mogućnost ljudskosti, jer iz ljudskosti se stvara mogućnost pravednosti, iz pravednosti se rađa mogućnost mira.“ Mi smo molili i molimo i molit ćemo da povjerujemo kako je to moguće. Boga za to molimo, jer je mir djelo i dar Božji, ne sile, nasilja ili oružja ljudskoga. Molimo zato da povjerujemo da je Mir djelo pravde. Da nam Gospodin koji je jedini pravedan i u njemu nema nepravde, podari vjeru da su pravda i mir mogući, da je mir ostvariv, da budemo graditelji mira.

Eto zato je podignuta i ova crkva, „kuća Očeva i dom molitve“, da nas stalno podsjeća da smo s Bogom u krsnom savezu, da smo s Bogom u dubokoj životnoj i životvornoj vezi. Da je On izvor svakoga dobra. Da nas ovdje Bog naš, uz svoju i našu majku, „Gospu našega krsnoga Saveza“, oko sebe okuplja, jer On najbolje „zna kako smo sazdani, da smo prašina“, da smo grijehom u svemu ranjena stvo-renja, ali da smo uvijek njegovi sinovi i kćeri... I onda kad tvrdoglavo pomislimo da možemo i bez njega, pa i protiv njegovih zakona živjeti sretno, u miru i izobilju... Da nam Bog ne treba. Da možemo tek na svojoj ljudskoj mudrosti i zakonima graditi kuću svoga života, svoje obitelji, svoje domovine i svijeta. Isus nas upozorava da to znači u ludo graditi kuću koja se lako sruši i „bude to ruševina veoma velika“. Ovdje i u svim svojim hramovima On nas svojim sakramentima, po Crkvi svojoj, svojom Riječju poučava, mi-losrđem svojim čisti, tijelom i krvlju svojom hrani sve naše ljudske sposobnosti da budemo mudri ljudi, ljudi koji u punoj slobodi i dostojanstvu, kuću svoga života i društva ustrajno grade na čvrstom temelju, na njegovoj riječi i ljubavi pa se ta kuća ne može srušiti nikakvim ljudskim podvalama ni silama đavolskim.

„Hram je Božji svet, a to ste vi. Niste tuđinci ni pridošlice, nego sugrađani i ukućani Božji. Ukućani hrama kome je



O. biskup Ante Ivas predaje ključ nove crkve fra Marku Duranu, župniku i gvardijanu samostana sv. Ante u Kninu

Krist Isus zaglavni kamen... U njemu ste i vi ugrađeni u prebivalište Božje u Duhu.“, poručuje nam sv. Pavao. Danas posvećujemo ovu crkva našega krsnoga saveza, da nikad ne zaboravimo da smo mi hram Božji, da je On u nama, u našim obiteljima. Čovjek je hram u kojem Bog želi prebivati i iz kojega Bog želi djelovati u svijetu, u ovom našem svijetu, u našim obiteljima, u našoj domovini. „Mili-na mi je biti sa sinovima ljudskim!“, poručuje nam Gospodin.

Sutra ćemo na kninskoj tvrđavi podignuti pobjednički barjak u spomen i zahvalu svim našim vođama, na čelu s Franjom, našim prvim predsjednikom, i svim braniteljima, koji

naše bolje sigurnosti i budućnosti, s Bogom i braćom u jedinstvu, u slozi i ljubavi.

Ali, neka bude i izazov, i poziv da ne umrtvimo u sebi odgovornost pred Bogom, odgovornost prema domovini, svoju odgovornost prema obitelji, prema sebi, prema mladom naraštaju, prema sutrašnjici. Da oživimo i učvršćujemo se, da se ugrađujemo u Isusa Krista, u njegovo Evanđelje, u njegovu Crkvu, u njegovoj osobi i djelu. Da uvijek mogemo prevladavati paklene napasti zla, nesloge, mržnje, laži i lažnog potvaranja, da se znamo iskreno kajati za svoje grijehе, opraštati i živjeti u miru sa svakim koji mir iskreno traži i živi. Pa da onda zasjaju među nama, u našim obite-



su svoju krv i živote žrtvovali za dostojanstven i slobodan život svih žitelja slobodne domovine Hrvatske. Mi danas ovdje podižemo Kraljevski barjak, križ našega Spasitelja Isusa Krista. „Barjaci idu kraljevci, otajstvo Križa blista se“, pjevamo u procesiji Velikoga Petka, jer je iz Krvi Kristove na križu prolivene, cijelom svijetu zablistala pobjeda Uskrsnuća, pobjeda Kraljevstva Kristova, kraljevstva istine i pravde, ljubavi i mira, kome neće biti svršetka, a čiji smo i mi po krsnom savezu zahvalni dionici. Neka stoga ova Crkva bude znak, neka bude obećanje, neka bude potvrda nade i izgradnje

ljima, u našem hrvatskom društvu vrijednosti koje izgrađuju čovjeka, božanske vrijednosti čovjeka i društva, da bi u svojoj domovini, ne lutajući po tuđini, mogli živjeti „život u izobilju“ Božjem i ljudskom.

To želim svima vama i svoj braći i sestrama u Domovini Hrvatskoj, u Bosni i Hercegovini i svuda po svijetu raseljenima. Na dobro vam došao radosni „Dan pobjede, domovinske zahvalnosti i dan hrvatskih branitelja.“ A svima našim poginulima i pokojnima, molimo, neka im Gospodin udijeli pokoj u miru vječnoga hrama i domovine na nebesima. Amen.

61. Prominske igre

Tradicionalne Prominske igre, 61. po redu, okupile su u Oklaju, srcu Promine, i mlado i staro, i muško i žensko, sve što diše za naš kraj ili ga korijeni za njega vežu neraskidivim vezama.

Fešta narodnih običaja i igara ne događa se baš svaki dan, posebno ne u Promini čije su žiteljstvo kroz povijest raselili ratovi i krize.

Zato je prominski puk, nakon prazničkog ručka, pohrlio na obližnji hipodrom kako bi razgalio srce i dušu navijanjem za svoje favorite u raznim narodnim disciplinama, od biciklističke utrke, trke magaraca i konja, pa do odmjeravanja snaga u trčanju i bacanju kamena s ramena.

Na povećoj ledini podignuta je i pozornica odakle se najbolje vide natjecatelji. Ništa nije prepušteno slučaju, jer pobjednika ponekad znade odlučiti i fotofiniš, bolje rečeno oko sokolovo načelnika Tihomira Budanka, predsjednika Općinskog vijeća Danijela Džape, a bome i prominskog župnika fra Petra Pletikose. Jest vremešan ali ga

vid odlično služi.

Prvi su se u utрку upustili biciklisti praćeni pljeskom i povicima gledatelja koji su se zbili uz ogradu trkališta.

- Josoooo, gooooni, bog ti da zdravlje... ajdeeee - moćni glas krhke ženice iz publike na trenutak je posramio razglas, a bome i samog Thompsona. Dok su se hipodromom prolamale uspješnice bojovnika iz susjednih Čavoglava, rečeni Joso, preciznije Josip Knežević nije, nažalost, ostvario želje grlate navijačice. Okitio se srebrom. Porazio ga je prvi biciklist Promine Ivan Juric, dok je Miroslav Barišić u cilj „ubiciklirao“ treći.

Zato je taj isti Barišić u kategoriji trkača veterana nadmoćno porazio konkurenciju ostavivši doslovno u drugoplasiranog Tonija Cotu i brončanog Ivana Stanića. Paško Perić Paica, sa svojih 65 godina teško je mogao ozbiljnije ugroziti pobjedničku trojku na pragu 50-ih. U cilj je utrčao četvrti.

Svaka čast Luki Šegi, Marku Pandži, Filipu Bandalu i Anti Perići





te Luki Coti, Ivanu Staniću i Ivanu Kataliniću, prvoplasiranima u utrci juniora i seniora. Pljeskalo im se, doduše, ali ni upola kao Rajki, najtrofejnijoj prominskoj magarici, i njezinu jahaču, rečenom Pajici.

Za pravo reći, ta rasna pripadnica magarećeg roda, okićena medaljama s brojnih utrka koje je kroz život osvojila po cijeloj Hrvatskoj, i nije imala nikakvu konkurenciju. Onih nekoliko magaraca koji su trebali sudjelovati u utrci diskvalificirani su niti 20 metara od starta.

Ni psovke, ni molbe, a ni štap kojim su ih jahači „motivirali“ po kostima nisu ih mogli pokrenuti s mjesta. Dok je Rajka suvereno grabila cilju, magarad se ukopala u



Trka biciklista:

1. Ivan Juric
2. Josip Knežević
3. Miroslav Barišić

još su sudjelovali: Ivica Svetina (Bili), Luka Cota i Dino Zore.

Trka juniora (do 14. g.)

1. Luka Šego
 2. Marko Pandža
 3. Filip Bandalo i Ante Perica
- još su sudjelovali: Marko Bandalo, Šimun Petar Zelić, Mihael Zelić, Marija Vidaković, Pavao Mlinar, Lovre Džapo, Stipe Juric, Robert Perić, Mihovil Klepo, Ante Zore, Marin Džaja i Ria Džaja.

Trke seniora:

1. Ivan Stanić
2. Ivan Katalinić
3. Luka Cota

Trke veterana (iznad 50.g.):

1. Miroslav Barišić
 2. Toni Cota
 3. Ivica Stanić
- još je sudjelovao: Paško Perić

Trka na magarcima:

1. Paško Perić
 2. Ivan Radić
 3. Joško Anić
- još su sudjelovali: Igor Radić i Robert Perić





Trke na konjima:

1. Berto Pletikosić
na konju Asta la Luce
 2. Lucija Petrinović na konju Ava
 3. Sabina Besednik
na konju Sani
- još su sudjelovali:
Marko Dujić na konju Frida i
Joško Režić na konju Dženi.

Bacanje kamena s ramena:

1. Josip Hrštić
 2. Antonio Zelić
 3. Tomislav Duvančić
- još su sudjelovali: Filip Bandalo,
Marko Bandalo, Ante Bare,
Luka Cota, Danijel Bandalo,
Igor Nešić, Paško Perić

prominsku ledinu. I ni makac. Neki su čak zbunjeno pojurili u suprotnom smjeru.

- Poštovani jahači na magarcima, trči se naprijed, samo naprijed, ne natrag - šalio se s pozornice voditelj ceremonije, kninski pjesnik Ante Nadomir Tadić. Šutra ni sam ne mogavši zatomiti smijeh.

Kad su hipodromom pojurili konji, zastao je dah okupljenom pučanstvu. Publika se prihvatila mobitela, fotoaparata, kamera... Prekrasna kobilica Asta la Luce s jahačem Bertom Pletikosićem u impresivnom je trku bila praznik za oči. Preljepe su bile i njezine dvije konkurentice, drugoplasirana Ava s jahačicom Lucijom Petrinović i Sani koju je jahala Sabina Besednik.





Mali nogomet:

1. "Đilerice"
2. "Okalj"

Potezanje konopa:

1. "Lukendići"
2. "KUU Promina"

Balote-muški:

1. "Matovilac"
2. "Vučipolje"





Balote-ženske

1. "Umri muški"
(Marija Duvančić - Maca,
Zorica Duvančić,
Nada Duvančić)
2. "Bilandžije"

Šijanje

1. Milan Džapo i
Dragan Čulina
2. Ivan Kardov i
Stipan Kardov

Treba li posebno napominjati da su kamen s ramena najdalje bacili Josip Hrstić, Antonio Zelić i Tomislav Duvančić?! Valjda treba. Ali, zato ne treba napominjati da su na balotama u ženskoj konkurenciji slavile Razvođanke.

Tko može „Umrijeti muški“ na zogu od balota bolje od Marije Mace, Zorice i Nade Duvančić?! E, takve se Prominom još nisu prošetale.

Smotra vina

Prominska crna vina:

1. Stipe Knežević - merlot berba 2012.
2. Ivan Bilandžija - merlot berba 2013.
3. Stipe Knežević - merlot berba 2014.

Prominska bijela vina:

1. Ivica Džapo - debit
2. Stipe Knežević - žilavka
3. Emil Gojčeta - maraština



Organizator Općina Promina pobjednicima uz diplome udijelila je i novčane nagrade, vrijednosti preko 16.000 kuna. Prominska fešta i proslava Praznika rada u večernjim satima nastavljeni su u središtu Oklaja uz nastupe KUD-ova, te drugu godinu za redom koncertom Mate Bulića.

Marina Jurković

*Organizacijski odbor
61. tradicionalnih Prominskih
igara ovim putem čestita svim
nagrađenima kao i sudionicima
igara. Veliko hvala svima koji su
sudjelovali u organizaciji.
Nadamo se da će i buduće igre
biti još bolje i zanimljivije!*

Obilježena 132. obljetnica utemeljenja Općine Promina

Dana 23. srpnja 2015. obilježili smo 132. obljetnicu utemeljenja Općine Promina, Dan općine i Dan sjećanja na prominske žrtve Domovinskog rata. Svečanosti uz brojne Prominjce, nazočili su i izaslanik predsjednice RH Ante Deur, saborski zastupnik Ante Kulušić, šibensko kninski župan Goran Pauk, predstavnici Ministarstva branitelja, braniteljskih udru-

Propovijed fra Marka Durana

Rekao je Andre Malraux da „u svijetu bez nade ne bismo mogli disati!“, a u istom smislu veliki i besmrtni Dante definirao je pakao kao mjesto u kojem su osuđeni bez svake nade.

Nada je velika novost u našem životu. Ne da nam zdvajati, ne da nas pokopati, ne da nam u životu očajavati. To je ona sila



ga, Oružanih snaga RH, obitelji poginulih Prominjaca, zapovjednici ratnih brigada, kao i čelni ljudi susjednih gradova i općina, te općine Neum iz BiH.

Proslava je započela koncelebriranom misom u župnoj crkvi sv. Mihovila koju je predvodio nekadašnji prominski i drniški župnik, fra Marko Duran.

koja nam ne da da u životu doživimo razočaranje i da mislimo kako ovaj život nema smisla. Zašto je danas puno samoubojstva? Upravo zato što je naš suvremenik izgubio nadu. Kad čovjek upadne u beznađe misli da će u smrti naći svoj mir i oslobođenje. Opet se nada da će se osloboditi onoga što ga muči i progoni.





Danas slavimo obljetnicu osnutka jedne zajednice – općine. To je u jednoj državi jedinica koja živi i razvija se te stvara uvjete za opstanak i ostanak. Došli smo odati počast onima koji su nas zadužili. To su branitelji. To su oni koji su pošli u borbu za slobodu i krst časni. To su mučenici koji su svoje živote položili. Isus je položio život radi nas i našeg uskrsnuća. Borci-mučenici položili su živote da bi vječna nam Hrvatska uskrsnula (ona u nama i mi u njoj). Oni su zaglavni kamen Lijepe Naše. Dali su nam državu koju treba izgrađivati i stvarati blagostanje. Oslobođili su Hrvatsku od velikosrpskog jarma, donijeli su nam slobodu i uzdignuli dostojanstvo naroda.

Isus je Izraelu dao slobodu. Kad je dobio slobodu, odbacio je Isusa. Sad kad smo dobili slobodu i kad imamo uvjete za izgradnju i miran život, mi je uništavamo. Zašto? Trebamo najprije znati kako postoji jedan veliki neprijatelj slobode i sreće svakog čovjeka, a to je čovjek sam, njego-

PROMINA





va oholost i sebičnost, njegovo licemjerje i prevelika vezanost za materijalna dobra, nagon za vlašću i nasiljem. Sve to neprijetno ali sigurno kuje okove koji čovjeka lišavaju slobode.

Isus se nije pomirio sa situacijom u kojoj je bio Njegov narod. Želio je i riječju i životom naglasiti da je od prvotne važnosti oslobođenje u nutrini čovjekove intime, oslobođenje njega samoga: obraćenje čovjekova srca. Htio je osnovati kraljevstvo koje će trajati, kraljevstvo srca. Ono je u nama dok prihvaćamo Isusa i opredjelujemo se za život po Njegovu srcu.

Koje opasnosti vrebaju? Danas se želi stvoriti svijet bez Boga, bez narodnosti, bez religije, bez morala. Mediji su u potpunoj službi mračnjačkih ideja. Stvara se svijet u kojem se gubi razlika između dobra

i zla. Obitelj se uništava, ubojstva nerođene djece, eutanazija bolesnih i starih, mir narušen zveckanjem oružja, profit ispred poštenja, politika ispred čovjeka. Ovim se žele potpuno uništiti vrednote, a izdignuti zlo i ljude odvesti u pakao u kojem su bez svake nade.

Isus nas je zadužio. Branitelji su nas zadužili. Mi smo njihovi dužnici koji svoj dug ne mogu vraćati novcem već osjećajima ljubavi, zahvalnosti. Zahvaliti znači nekoga voljeti jer te je zadužio svojom žrtvom (žrtvom života).

Sreću treba iskovati, ona se ne može naći na jednom mjestu. Ona se kuje mišlju, riječju i djelima. Tako će čovjek donositi plodove za vječni život, jer ovaj brzo prolazi. Život (naš) mora biti koristan cijelom čovječanstvu.

Branitelji su nam dali Domovinu. Bilo je onih koji su je izgrađivali, ali i onih koji su je razgrađivali. Danas se puno govori o gospodarskom rastu i materijalnom napretku. Pritom se zaboravlja da čovjek nije samo materija, nego i duh. Rimljani su govorili: „Zdrav duh u zdravom tijelu“. Ako čovjek napreduje samo u materijalnom, a duša mu ostaje zakržljala, on nije čovjek nego ljudska nakaza.

Odgajajmo duh i razum, plemenitu, istinoljubivu, pravednu i bogobožnu dušu. Stara poslovice kaže: čovjek koji se Boga ne boji, ni za ljude ne mari.





Isus je mijenjao svijet, ali ne bez čovjekove suradnje. Posijao je u nas sjeme bogoljublja, čovjekoljublja i domoljublja. Zalijevajmo ga, čuvajmo i njegujmo u svom srcu. Isusovom naukom, krvlju mučenika – branitelja Franje Tuđmana, pobijedimo zlo i tamu, donoseći ljudima svjetlo, nadu, radost – ŽIVOT.

Nakon mise položeno je cvijeće i svijeće kod spomen obilježja žrtvama Domovinskog rata na mjesnom groblju kod crkve odakle je krenuo mimohod do spomen sobe gdje je se služilo održavanje u spomen na 68 prominskih žrtava Domovinskog rata, civila i branitelja. Njima u spomen 23. srpnja slavi se od prošle godine i kao Dan sjećanja na prominske žrtve Domovinskog rata. A nakon što su u

središtu Oklaja brojna izaslanstva položila vijence kod spomen križa, održana je svečana sjednica Općinskog vijeća uz prigodan umjetnički program.

Na dan 23. srpnja 1883. godine konstituirana je Općina Promina kada je prvim načelnikom postao Marko Škovrlj, dok je prvi tajnik bio Niko Čavlina. Zadnje dvije godine Prominjci ovaj dan obilježavaju kao Dan općine, kazao je predsjednik Općinskog vijeća Danijel Džapo otvarajući svečanu sjednicu. U svom obraćanju ustvrdio je kako je općina imala uspona i padova, a najveći problem i dalje je osipanje stanovništva, započeto 60-tih godina prošlog stoljeća i danas sve starija dobna struktura stanovništva na prostoru cijele Dalmatinske zagore. Izrazio je nadu da će zajedničkim naporima svih sudionika







u općinskoj vlasti uz potporu županije i države započeti proces oživljavanja ovog kraja se nastaviti.

Stagnaciju općine Promina trebala bi zaustaviti provedba 50-ak projekata definiranih strateškim planom razvoja, istaknuo je načelnik Tihomir Budanko koji je prezentirao koji su to projekti čije je rješavanje u tijeku, te koji su strateški planovi daljnjeg razvoja gospodarstva, poduzetništva, turizma, zaštite kulturne baštine i okoliša, te unapređenja infrastrukture. Načelnik Budanko rekao je da je riječ o programu do 2020. godine s osnovnim ciljem zaustavljanja negativne depopulacije

i odumiranja općine Promine. Čestitkama s govornice pridružio se i šibensko-kninski župan Goran Pauk koji je rekao kako Županija daje punu potporu općinskom vodstvu u njihovim pozitivnim nastojanjima da dovedu ovu općinu na razinu koju ona zaslužuje, gdje se nastoje međusobno nadopunjavati u planiranju bez bilo kakvih međusobnih problema i nedoumica.

Na kraju okupljenima se u ime predsjednice Kolinde Grabar Kitarović, obratio njen izaslanik Ante Deur koji je istaknuo posebnu zaslugu branitelja i stradalih u Domovinskom ratu u stvaranju Hrvatske, kazavši kako ih je u stvaranju vizije države





uglavnom nosilo srce prema domovini, što bi trebale znati nove generacije i ne bi se smjelo nikad zaboraviti, već im biti na ponos i sjećanje. Ne smije se dozvoliti da se vizija pobjedničke vojske zaboravi, jer ta pobjednička vojska i svi koji su u njoj bili stvorili su slobodu i ovu državu, kazao je A. Deur i pozvao sve da zajednički proslave 5. kolovoza Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja.

Danas je na svečanoj sjednici Općinskog vijeća počasnim građaninom Općine Promina proglašen francuski državljani Jacques Nicolai, dragovoljac sa Korzike, koji se borio na mnogim bojištima diljem Hrvatske i kao pripadnik 113. šibenske

brigade HV-a sudjelovao u oslobodilačkoj akciji 'Miljevci'. U obrazloženju se kaže kako mu ovo visoko priznanje se dodjeljuje jer je svojim radom, znanstvenim ili političkim djelovanjem značajno doprinio napretku i ugledu Općine Promina, kao i ostvarenju i razvoju demokracije u Republici Hrvatskoj, miru u svijetu i napretku čovječanstva za opće dobro.

Ujedno Plakete Općine Promina za uspjeh postignut u razvoju društvenih odnosa i unaprjeđenja djelatnosti od posebnog značaja za Općinu Promina uručene su Hidroelektrani Miljacka, Javnoj ustanovi Nacionalni park Krka i domaćoj tvrtki Metal-sint Oklaj.



OJ PROMINO



OJ PROMINO, RUŽO I LJILJANE
LIPA LI SI NA SVE ČETRI STRANE
S JUŽNE STRANE PLANINA PROMINA
KOJA CILIM KRAJEM DOMINIRA

SA SJEVERA GRLI KANJON KRKE
I NJEGOVE KLISURE I ČUKE
OD ISTOKA DOLINA KOD KNINA
SA TVRĐAVOM KRALJA ZVONIMIRA

NA ZAPADU MILJEVAČKI PLATO
OJ, PROMINO, BAŠ TE VOLIM ZATO
ŠTO ME TVOJA SLIKA UVIK PRATI
KUD GOD POĐEM KA TEBI ME VRATI

NEGDI KAMEN, NEGDI RODNO POLJE
NE ZNAŠ, BRATE, DI JE ŽIVIT BOLJE
MOM SI SRCU I MILA I DRAGA
JA TE NEĆU OSTAVIT NIKADA

MOMCI SU TI KANO VITE JELE
CURE NISU RUŽNE NI DEBELE
LICA SU IM RUMENE JABUKE
KAD IH VIDIŠ SRCE DA TI PUKNE

ISPOD PEKE IMA CRNOG KRUVA
U KONOBİ STARI PRŠUT ČUVA
IMA SVEGA ŠTA TI SRCE HTIJE
OD DEBITA DO LOZE RAKIJE



SAD PROMINJCI I MASLINE SADE
DJEVIČANSKA ULJA OD NJIH RADE
NA HEKTARE POSADILI SMILJE
NA SVE STRANE MIRISI SE ŠIRE

VOLIM TVOJIH I SVIH DEVET SELA
I U NJIMA SVAKOJAKIH VELA
JADAN ONAJ KO SE STIDI SVOGA
NEĆE IMAT BLAGOSOV OD BOGA

KOME DRUGI BAŠTINU OČUVA
NEĆE IMAT NI ZA KORU KRUVA
KO SE STIDI OD SVOJIH PREDAKA
CRNA ZEMLJA NEĆE MU BIT LAKA

AL NA ŽALOST NEKI TE SE STIDE
I KOD ZDRAVIH OČIJU NE VIDE
SVU LIPOTU SVOGA RODNOG KRAJA
I PROMINJSKIH STARIH OBIČAJA

OJ PROMINO KO SE TEBE STIDI
NIT ŠTA ZNADE NITI IŠTA VRIDI
KO ŠTA VRIDI TAJ SE TOBOM DIČI
TEBI PIVA SEBI DUŠU LIČI

NAVIK NEK SE OJKALICA PIVA
ŠTO UNESCO NJU JE ZAŠTITIJA
TREBA ČUVAT TE ADETE TVOJE
DOK PROMINJCI ŽIVE I POSTOJE

ŽELJKO TARABARIĆ

POLJE BIJELIH KRIŽEVA

Ako slučajno prođeš pored mene,
stani na trenutak.

Ja nisam samo bijeli križ,
što strši iznad mramora,
ja sam ime, mladost, život...

Ja sam zaustavljen zalogaj u grlu moga oca.

Suze u oku moje majke,
što kao tisuće malih krijesnica zrače moju tamu.

Ja sam svjetlost tvoga svjetla,
čisti zrak tvojih letova.

Ja sam dio tvoga svijeta
i svih budućih naših svjetova.

Ako slučajno ovuda prođeš,
pogledaj polje bijelih križeva,
kako prkosno ponad smrti dodiruju nebo...

Naš san je samo varka,
onima što nikada ne spoznaše ljubav.
A rođeni su baš kao ja...
Bez imena, u grijehu čisti...

Živjeli smo drugačiji život,
činili drugačije čine,
pa ni pod zemljom nismo više isti.
Ako ti pogled zastane na križu bijelom,
ne reci ništa, samo stani...
Možda u vlastitom pogledu,
ispod crnih slova,
ugledaš sebe...

Jer ja sam... Ti...
Ja sam glas svakog novog rođenja,
ja za vas odoh, na počinak ovaj,
i za sva buduća naša pokoljenja...

Od tebe do mene,
od svjetionika do zvonika,
od zvuka do muka,
od smijeha, pjesme do jauka...

Samo je polje bijelih križeva...
Vječnost...
Da
Vječnost traje...

Divna Barišić Šoštarić, /1992./



Župa sv. Mihovila Promina i Čuvari Kristova groba
organizirali su



KRIŽNI PUT PROMINOM

Pođi za mnom! • 22. ožujka 2014. - nedjelja - 7 sati



I. postaja
crkva Svetog Duha,
Matasi, 7 sati

II. postaja
Marasovine,
7,45 sati

III. postaja
kapela sv. Ante,
Ljubotić, 8,15 sati

IV. postaja
kapela Gospe Čatrnjske,
Suknovci, 9,30 sati

V. postaja
crkva Gospe Čatrnjske,
10,30 sati

VI. postaja
Drage,
12,30 sati

VII. postaja
crkva Svih Svetih,
Razvode, 13,30 sati

VIII. postaja
Gluvače, 15 sati

IX. postaja
spomen-križ, 16,00 sati

X. postaja
crkva sv. Mihovila,
16,30 sati

XI. postaja
Čilaši, 17,30 sati

XII. postaja
crkva sv. Martina,
Mratovo, 18 sati

XIII. postaja
kapela sv. Ante,
Čitluk, 18,30 sati

XIV. postaja
kapela sv. Roka,
19 sati



Unatoč kiši koja ih je povremeno pratila oko 100-njak Prominjaca sudjelovalo je 22. ožujka na Križnom putu dugom 26 km, što su ga prvi put organizirali Župa sv. Mihovila i Čuvari Kristova groba.

Ovaj jedinstveni Križni put povezao je sve prominjske crkve, kapele i druge sakralne znamenitosti tog područja koje su bile zamišljene kao 14 križnih postaja.





Povorka je krenula u ranim jutarnjim satima od crkve Sv. Duha u Matasima gdje je prominski župnik fra Petar Pletikosa obavio blagoslov, a potom su vjernici krenuli na put prema postajama u Marasovinama, Ljubotiću, Suknovcima i Lukaru gdje su im se stalno priključivali novi vjernici. Crkva Gospe Čatrnjske je bila peta postaja u kojoj su hodočasnici sudjelovali na misnom slavlju. Nakon mise Križni put se uz kišu nastavio prema Dragama i Razvođu tu su ih mještani iznenadili sa kolačima i pićem, i dalje u prema Gluvačama, Oklaju, Čilašima,











Mratovu i Čitluku, sve do zadnje, 14. postaje kod kapele svetog Roka u Čitluku, gdje je povorka došla predvečer.



Zadovoljstvo i sreća na licima svih sudionika Križnog puta bila je vidljiva, među kojima je bilo mladih koji su prvi put vidjeli neke crkve ali i starijih žena koje su propješale svih 26 kilometara puta. Svi Čuvari Kristovog Groba imali su priliku nositi križ, koji su sa svojim prilogom i napravili (križ je izradio Ante Džaja).

Prvi Križni put prominskim krajem završio je s pozivom organizatora da im se jave Prominjci sa svojim prijedlozima i učešćem kako bi Križni put 2016. bio još bolji i masovniji.

ZB

Radujmo se Gospinu rođendanu

Blagdan Rođenja BDM, Malu Gospu, župa Promina svečano slavi kao svoju župnu svetkovinu poznatu po hodočašću Gospi Čatrnjskoj. Proslava počinje procesijom u 10.30 sati sa više od 200 godina starom obnovljenom slikom Gospe Čatrnjske, a svečanu misu u crkvi Gospe Čatrnjske, predslavio je fra Ivan Maletić, u suslavlju sa župnikom fra Petrom Pletikosom, fra Markom Duranom i fra Bernardinom Vučićem.

U hrvatskomu narodu za dva Gospina blagdana uvriježeni su nazivi Velika i Mala Gospa. Na prvi pogled to stvara u nama određenu pomutnju. Najprije, ne postoji nikakva Velika jednako kao što ne postoji ni neka Mala Gospa. Gospa je samo jedna jedina: ona Nazaretska Djevica koju je Bog izabrao između svih žena i predodredio je za Majku Spasiteljevu te je stoga uresio takvim povlasticama da bude divnija majka negoli je ijedna druga žena ikada bila i negoli će ikada biti. Međutim, za blagdan njezina rođenja u hrvatskom jeziku uvriježio se naziv Mala Gospa, kad je ona došla na svijet preko svojih roditelja Joakima i Ane kao



malena djevojčica. Slično tomu, za blagdan njezina prelaska s ovoga svijeta u vječnost uvriježio se naziv Velika Gospa. To hoće reći da je to ono najveće i najviše što je Gospa mogla postići, a s njome i svi Kristovi sljedbenici: nakon tijeka svoga ovozemaljskog života s Bogom je i u Bogu proslavljena u nebeskoj slavi, dušom i tijelom nalazi se s Bogom i u Bogu. To je cilj i svakoga vjernika, pa je Majka Isusova slika cijele Crkve, svakoga od nas Kristovih vjernika: ono što se s

njome dogodilo po završetku ovozemaljskog života ima se dogoditi na kraju s čitavom Crkvom, sa svakim od nas. Zato nam je ona znak nade na putu prema nebeskoj Domovini.





Drukčiji rođendan od drugih

U prominskoj župi, u crkvi Gospe Čatrnjske posebno je svečano za blagdan Male Gospe. Jer, roditi, roditi se i biti rođen - nema većeg čuda i sreće na zemlji. Tek po rođenju čovjek ulazi u baštinu i posjedovanje svijeta i Boga. Prominjci stoga zanosno i svečano slave Marijin rođendan, za nj se okupljaju iz cijele župe kao i iz ostalih krajeva Domovine, njemu se vesele kao što se vesele i jedni drugima, da se za taj dan mogu naći zajedno, susresti se, malo se vidjeti, porazgovoriti jedan s drugim, među sobom izmijeniti iskustva...

Blagdan Male Gospe nije rođendan kao što su to drugi rođendani. Slaveći rođendan neke velike povijesne osobe mislimo na njezin život koji je prošao, na stvari i događaje koji su s njome prošle, na djela koja je učinila dotična osoba i na baštinu koju nam je iza sebe ostavila. Kratko rečeno, mislimo na stvari i činjenice ovoga svijeta. Međutim, s bl. Djevicom Marijom nije tako. Nešto je sasvim drukčije. Marija nikad ne govori o samoj sebi. Od prvog trenutka svoga života ona je potpuno transparentna, prozirna za Boga, ona je kao slika koja je prožeta božanskom dobrotom. S cjelovitošću svoje osobe, bl. Djvica Marija je živa poruka Božja nama ljudima svih vremena, svakog roda i jezika. Stoga ona ne pripada prošlosti, ona je s nama danas, naša je suvremenica, kao što je

Gospa Marija

Ima jedna mala gospa Marija,
Što sve i draža biva što je starija,

Jer ona me je prvog trudno rodila
Za ručicu me slabu prva vodila,

Prva me na ovom svijetu vodila
prva se za mene Bogu molila,

Kupala me suzom, Bog joj platio,
Anđeo joj suzom suzu vratio;

Dojila me mlijekom svoje ljubavi,
Učila me ovaj jezik ubavi,

S kojim ću i onda slatko tepati
Kada ću za plotom možda krepati.

Samo tebe volim, draga nacija
Samo tebi služim, oj Kroacijo,

Što si duša, jezik, majka, a ne znamen,
Za te živim, samo za te, amen!

Antun Gustav Matoš



Ime tvoje, Djevice

U beznađu daješ nadu,
Iz tmine donosiš svjetlost.
Spomenem li ime tvoje
Obuzme me silna radost.

U bespuću put nalaziš,
Iz ljubavi mir pronosiš.
Zazovem li Ime tvoje
Svako dobro mi donosiš.

Zdravko Šilić





Fra Ivan Maletić

i suvremenica svih naraštaja. Svojom raspoloživošću volji Božjoj, kad mu se za navještenja stavila na raspolaganje čitavim svojim bićem i nepodijeljena srca, gotovo je ljudsko vrijeme svoga života povjerila u ruke Božje i tako ujedi-



nila ljudsko i božansko vrijeme. Stoga svojom trajnom nazočnošću u Crkvi i svijetu Majka Isusova nadilazi povijest i uvijek je u ljudskoj povijesti nazočna, i to je nazočna skupa s nama. Tako je Marijino rođenje nešto izvanredno za čovječanstvo, za čitav ljudski rod.

Zora koja prethodi Suncu

Majku Isusovu često uspoređuju sa zorom. Zora je, naime, dio dana koji dolazi prije izlaska sunca. Kao što zora prethodi suncu koje će se ubrzo nakon nje pojaviti, tako i Marija prethodi "Mladom suncu s visine" (Lk 1, 78) koje će svijetu nakon nje doći. Ona je "svemu svijetu bila nada i zora spasenja" koja nam je rodila Sunce pravde. Zora tako ima i svoju simboliku. Ona se upotrebljava odvajkada kao simbol koji bi označio odnos između Krista, istinskog Sunca pravde (usp. Mt 3, 20) i spasitelja svijetu, i Nazaretske Djevice koja je, budući da mu je prethodila i na svijet ga donijela, pravo pozdravljena kao "zora spasenja". Ili, kako reče sv. Franjo Asiški, ona je veličanstvo Božje učinila ljudima Bratom. Otac od vijeka rađa Sina, a u vremenu Očev Sin postaje čovjekom. Na čudesan je način rođen od žene (Gal 4,4). Onaj koji odvijeka ima Oca bez Majke, htio je u vremenu imati Majku bez oca. To je bl. Djevica Marija, koju nam je Isus s križa ostavio svima za Majku. Zato je svi volimo i rado joj se obraćamo u svojim molitvama.

Blagdanom Rođenja Marijina ili Male Gospe, Crkva želi reći da je život Božji dar, da je Bog njegov gospodar a ne čovjek, kao što bi to neki "napredni" danas htjeli. Sve što imamo ili posjedujemo Božji je dar i trebali bismo mu za to biti zahvalni, a ne se ponašati kao da to sve imamo jer smo sposobni, pametni, moćni... Zato nitko nema "pravo na dijete", kao što neki izvikuju, posebno neke koje smo mogli čuti i vidjeti i na malim ekranima, ma koliko god se one proglašavale vjernicama. Bog je gospodar života i nitko ga ne bi imao da mu ga on nije darovao. Mi smo ljudi tako pozvani s Bogom surađivati te život svoj i drugih poštivati i štititi od samoga začeca, a ne njime gospodariti. Slaveći Gospino rođenje mi slavimo čovjekoljublje Božje, jer vjerujemo da nas Bog voli, kao što voli i sve ljude, i s nama i na nas računa.

P. Lubina

PROMINA

Prva pričest - 24. 5. 2015.



Čuvari Isusova

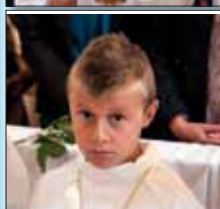


groba 2015. g.





PRVA PRIČEST



2. svibnja 2015. u Stutgartu pričest
Anamarije Čveljo od Adisa i Marijane

DODIR SVETE ZEMLJE (2)

Kada čujemo riječ Betlehem kodmah pomislimo na Isusovo rođenje, ugođaj Božića i jaslice. Betlehem se s pravom naziva „kolijevka otajstva vječne ljubavi“. To je mjesto gdje se ispunjavaju starozavjetna proročanstva i gdje se rađa nova povijest – povijest spasenja, naviještena u Nazaretu.

Prema pučkom tumačenju Betlehem znači „*Dom kruha*“. Ponekad je zvan i Efrata, što znači plodan. Nalazi se na samoj granici Judejske pustinje, tek 9 km južno od Jeruzalema. Betlehem nazivaju Davidovim gradom, jer se po tamošnjoj tradiciji smatra da je ovaj Izraelov kralj ondje rođen. Betlehem, prema Jeruzalemu ograđen je visokim betonskim zidom, a zid dijeli područje Palestinske samouprave od teritorija države Izrael koja nije pod Palestinskom samoupravom. Ovaj zid sigurnosti je punkt izraelskih oružanih snaga i one provode strogu kontrolu kretanja, prvenstveno palestinskog stanovništva. Jednim dijelom zid je položen do samog Rahelinog groba, o čemu nalazimo izvješće u Knjizi Postanka: *Još bijaše malo puta do Efrate, a Rahela se nađe pri porođaju. Napali je teški trudovi. Kad su joj porođajni bolovi bili najteži, reče joj babica: „Ne boj se jer ti je i ovo sin!“ Kad se rastavljala s dušom – jer umiraše Rahela – nadjenu sinu ime Ben Oni;*

ali ga otac prozva Benjamin. Tako umrije Rahela. Sahrane je na putu u Efratu, to jest Betlehem. A na njezinu grobu Jakov podigne spomenik – onaj što je na Rahelinu grobu do danas. (Post 35, 16-20).

Betlehem je gradić na brežuljku, s mnogo špilja i okružen maslinama. U samom središtu je Bazilika Isusova Rođenja, ispred koje je obnovljeni Trg jaslica. S ostale tri strane Bazilika je okružena zidovima samostana: sjeverno Franjevačkim samostanom i crkvom sv. Katarine, suprotna strana je grčko-pravoslavni samostan, te u nastavku armen-

ski samostan. Sama Bazilika od ulaza sa Trga jaslica zaista ostavlja dojam zapuštenosti i teško je opisati onaj spontani osjećaj hodočasnika, koji prvi put tu dolaze. Jedna doza tuge i sjete, pomalo i razočaranja, dosta i sve u svemu, daleko od onog što bi zamišljali, maštali i meditirali na ovom mjestu. Razlog tomu je što od XVIII. st. za ovu Baziliku vlada tzv. status quo kršćanskih crkvi. Postoje i pisana i nepisana pravila koja vladaju unutar Bazilike, a određuju prava pojedinih Crkvi na njezin prostor. Tako Bazilikom upravlja Grčki pravoslavni Jeruzalem-



Ulaz u franjevački samostan i crkvu sv. Katarine



Ovdje je Djevica Marija rodila Isusa Krista

ski patrijarh, Jeruzalemski patrijarh Armenske istočne pravoslavne Crkve, Franjevačka Kustodija Svete zemlje u ime Katoličke Crkve – posebno onim dijelom koji je u samom srcu Bazilike, prostorom oltara rođenja Isusova. To je mjesto gdje se, prema predaji, Isus rodio. Prolazom kroz malena i uska vrata, visoka tek nešto više od jednog metra ulazi se u Baziliku, a dalje, dok mramornim stubištem koračate prema oltaru rođenja Isusova, zaboravite sve ono što ste doživjeli na samom ulasku. Još mi je ostao svjež u pamćenju onaj osjećaj kao da su te sami anđeli prenijeli u neku

drugu baziliku, na neko drugo mjesto. Na bijeloj mramornoj ploči ispred oltara franjevci su postavili srebrenu zvijezdu s četrnaest krakova na kojima je uklesana godina 1717. i natpis „*Hic De Virgine Maria Jesus Christus natus est*“ što znači „Ovdje je Djevica Marija rodila Isusa Krista“. Suze, uz pomiješane osjećaje radosti i nade ovdje su uistinu nezaobilazne! To je zasigurno najljepše mjesto u Bazilici, posebno sveto mjesto, dio u unutrašnjosti Bazilike koji čuvaju franjevci, gdje poželite ostati u sabranosti i istinskom doživljaju trenutka Isusova rođenja i prebirati ga u srcu, uz izvje-

štaj Lukinog Evanđelja koje nam kaže: *U one dane izađe naredba cara Augusta da se provede popis svega svijeta. Bijaše to prvi popis izvršen za Kvirinijeva upravljanja Sirijom. Svi su išli na popis, svaki u svoj grad. Tako i Josip, budući da je bio iz doma i loze Davidove, uzide iz Galileje, iz grada Nazareta, u Judeju – u grad Davidov, koji se zove Betlehem – da se podvrgne popisu zajedno sa svojom zaručnicom Marijom koja bijaše trudna. I dok su bili ondje, navršilo joj se vrijeme da rodi. I porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jaslje jer za njih nije bilo mjesta u svratištu.* (Lk 2, 1-6).

I ne može se ne zamijetiti sličnost (s)tvarnog mjesta Isusova rođenja, s Božićem u smislu rođenja Spasitelja svijeta kojeg slavimo. Izvana kič, a opet sve nešto k'o malo nakrivljeno, ostarjelo, zapušteno i unutra, u nama, u samom srcu crkve, sveta radost jer ovdje je u srcu vjernika, Djevica Marija rodila Isusa Krista.

Razmatranje o Špilji rođenja Isusova i Božićnim jaslicama, vodi nas dalje do posjeta Mudraca s istoka. *Kad se Isus rodio u Betlehemu judejskoj u dane Heroda kralja, gle, mudraci se s Istoka pojavili su u Jeruzalemu raspitujući se: „Gdje je taj novorođeni kralj židovski? Vidjesmo gdje izlazi zvijezda njegova pa mu se dođosmo pokloniti. Kada to doču kralj Herod, uznemiri se on i sav Jeruzalem s njime. Sazva sve glavare svećeničke*

i pismoznance narodne pa ih ispitivaše gdje se Krist ima roditi. Oni mu odgovoriše: „U Betlehemu judejskome jer ovako piše prorok: A ti, Betleheme, zemljo Judina! Nipošto nisi najmanji među kneževstvima Judinim jer iz tebe će izaći vladalac koji će pasti narod moj – Izraela! Tada Herod potajno dozva mudrace i razazna od njih vrijeme kad se pojavila zvijezda. Zatim ih posla u Betlehem: „Pođite, reče, i pomno se raspitajte za dijete. Kad ga nađete, javite mi da se i ja pođem te mu se poklonim.“ Oni saslušavši kralja, pođoše. I gle, zvijezda kojoj vidješe izlazak idaše pred njima sve dok ne stiže i zaustavi se povrh mjesta gdje bijaše dijete. Kad ugledaše zvijezdu, obradovaše se radošću veoma velikom. Uđu u kuću,

ugledaju dijete s Marijom, majkom njegovom, padnu ničice i poklone mu se. Otvore zatim svoje blago i prinesu mu darove: zlato, tamjan i smirnu. Upućeni zatim u snu da se ne vraćaju Herodu, otiđoše drugim putem u svoju zemlju. (Mt 2, 2-12).

U neposrednoj blizini Bazilike Isusova rođenja i crkve sv. Katarine, nalazi se i tzv. Mliječna špilja. To je franjevačka kapelica izgrađena na špilji u kojoj se prema predaji zadržala Sveta obitelj tijekom svoga bijega u Egipt. Vjeruje se kako je kaplja Marijinog mlijeka pala na pod dok je dojila malog Isusa, te je kamen od te kapljice sasvim pobijelio. Ovdje majke dolaze, te čine mnoge zavjete za svoju djecu i druge pobožnosti.

Kilometar, dva dalje, novija iskapanja arheologa otkrila su Pastirsko polje. Pastiri su inače u židovskom narodu bili ljudi nižeg ranga jer su slijedili i išli za potreba-ma životinja, umjesto da žive sređeni život židovskog zakona. I sam je David bio pastir i to upravo na ovom području Pastirskih poljana. Pastiri su, dakle, čuvali svoja stada i one noći kad se Isus rodio, o čemu izvještava Lukino Evanđelje: *A u tom kraju bijahu pastiri: pod vedrim su nebom čuvali noćnu stražu kod svojih stada. Anđeo im Gospodnji pristupi i sla-*

va ih Gospodnja obasja! Silno se prestrašise. No anđeo im reče: „Ne bojte se! Evo javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin. I evo vam znaka: naći ćete novorođenče povijeno gdje leži u jaslama.“ I odjednom se anđelu pridruži silna nebeska vojska hvaleći Boga i govoreći: „Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim!“ Čim anđeli otiđoše od njih na nebo, pastiri stanu poticati jedni druge: „Hajdemo dakle do Betlehema. Pogledajmo što se to dogodilo, događaj koji nam obznani Gospodin.“ I pohite te pronadu Mariju, Josipa i novorođenče gdje leži u jaslama. Pošto sve pogledaše, ispriповjediše što im bijaše rečeno o tom djetetu. A svi koji su to čuli divili se tome što su im pripovijedali pastiri. Marija u sebi pohranjivaše sve te događaje i prebiraše ih u svo-me srcu. (Lk 2, 8-19).

Kao podsjetnik na ovo polje i njegove pastire i katolici i pravoslavci, nekoliko stotina metara jedni od drugih, čuvaju spomen mjesta toga događaja. Franjevci su 1953. izgradili kapelicu „*Gloria in excelsis Deo – Slava Bogu na visini*“ u obliku razapetoga šatora. U unutarnjem dijelu dominiraju freske koje prikazuju Anđelovo navještenje radosne vijesti pastirima, poklon pastira u jaslama i povratak pastira iz Betlehema.

Zvone Bare



Z. Bare u špilji rođenja Isusova

Čuvari Iusova groba na festivalu u župi Vidonje



Petnaesti festival vodičkih žudija - čuvara Kristova groba održan je 6. travnja 2015. godine, na Uskrsni ponedjeljak, u neretvanskoj župi Vidonje u općini Zažablje. Sudjelovale su skupine žudija iz 32 župe, a među njima i čuvari Kristova groba iz Vareša u Bosni, te kuburaši iz Lobora i Marije Bistrice i naravno čuvari Kristova groba iz Promine. Gotovo tisuću čuvara Kristova groba ukralo se u tradicionalne neretvanske lađe, kojima su se dovezli do crkve Srca Isusova i Marijana gdje je održana Sveta misa, a poznati



Andelovo navještenje

Svakog dana na molitvu
s kampanela zove zvon,
skuplja nas sa strana sviju
anđeoski pozdrav za Mariju.

Anđeo Gospodnji
navijestio Mariji,
tu vijest od svih najvažniju
da Riječ je tijelom postala,
tu vijest najradosniju.

Vinka TOKIĆ BUROLO





Ime tvoje, Djevice

U beznađu daješ nadu,
Iz tmine donosiš svjetlost.
Spomenem li ime tvoje
Obuzme me silna radost.

U bespuću put nalaziš,
Iz ljubavi mir pronosiš.
Zazovem li Ime tvoje
Svako dobro mi donosiš.

Zdravko ŠILIĆ



fotograf Šime Strikoman snimio je i milenijšku fotografiju.

Manifestacija je na jedan dan oživjela ovaj pasivan kraj koji bilježi veliki trend iseljavanja i depopulacije stanovništva, a koji je poznat po velikom broju svećenika i časnih sestara. Među njima je i nadbiskup splitsko makarski, mons. Marin Barišić, koji je svojim dolaskom uvećao festival te je predvodio svetu misu.

Tradicija žudija - čuvara Kris-tova groba prisutna je u go-



Raspored domaćinstva

- 2016. Svetog Frane - Imotski
- 2017. Sv. Antuna Padovanskog - Komin
- 2018. Našašća Svetog Križa - Vodice
- 2019. Sv. Stjepana - Slivno Ravno
- 2020. **Sv. Mihovila - Promina Oklaj**
- 2021. Svetog Stjepana - Opuzen
- 2022. Bl. Djevice Marije - Katuni
- 2023. Gospe Karmelske - Bagalovići
- 2024. Našašća Svetog Križa - Vodice
- 2025. Sv. Martina - Sumartin, otok Brač
- 2026. Sv. Stjepana Prvomučenika - Brela
- 2027. Svetog Frane - Betina
- 2028. Svetog Jurja Mučenika - Desne
- 2029. Uz. Bl. Djevice Marije - Baška Voda
- 2030. Našašća Svetog Križa - Vodice...



tovo svim dalmatinskim župama. Paraliturgijsko uprizorenje Kristove muke postalo je sastavni dio obreda Velikog Tjedna i Uskrsa, a najzanimljivije je takozvano padanje žudija u noći vazmenog bdijenja, kada na zvuk svečane pjesme „Slava na visini Bogu“ žudije kao mrtvi padaju po podu dok Isus uskrsava.

Čuvari Kristova groba su nedvojbeno postale i dio dalmatinske turističke ponude, poglavito u Vodicama, gdje su običaj i tradicija čuvara Kristova groba postali poznati i izvan granica Hrvatske.



Tragedija obitelji Pokrovac

Svjedočanstvo sestre i brata, Ane (67) i Josipa (71) Pokrovca o pogibiji 12-godišnje Josipove kćeri Marije, smrtnom ranjavanju njihove majke Kate i ubojstvu Anina supruga Marka

Brat i sestra, Ana (67) i Josip (71) Pokrovac iz Selina, zaseoka prominskih Puljana rujan 1991. godine neće zaboraviti dok su živi. U tom mjesecu koji je obilježila legendarna bitka za Šibenik pale su mnoge žrtve i među braniteljima i među civilima. Svaka od njih zaslužuje vječni spomen i ni jedna pogibija nije manje bolna od druge. Ipak, u cijeloj Promini koja i poslije dva desetljeća vida rane svojih čak 46 civilnih žrtava, tragedija obitelji Pokrovac posebno je upečatljiva. To dvoje ljudi izgubilo je svoje najmilije u svega nekoliko dana.

Josip je svjedočio pogibiji 12-godišnje kćeri Marije koju je neprijateljska granata ubila u oklajskoj crkvi sv. Martina. Ana je ostala bez nećakinje koju je voljela kao vlastito dijete. Bilo je to 16. rujna. Istog dana geler projektila uletio je u seosko sklonište u Selinama i smrtno ranio njihovu majku. Umrula je svega tri dana poslije. Četvrti dan, 20. rujna, agresorska je vojska kod Žitnića pogubila Anina supruga Marka.

Prošle godine, rane još svježije

Prošle su godine, vele, a rane su još uvijek svježije. Toliko da se, priča Ana, sjeća i mirisa, i zvukova te davne jeseni kada je kao medicinska sestra radila u oklajskoj ambulanti. Bilo je to vrijeme naslućivanja ratne opasnosti, pa se i medicinsko osoblje sklonilo u dislocirani, kolikotoliko zaštićeniji prostor.

Prominci su svojim medicinarima donirali i novo sanitetsko vozilo koje je bilo opremljeno svom aparaturom za pokretnu kiruršku ambulantu. Imalo je i mobitel, što je u to vrijeme bila prava rijetkost.

-Tog 16. rujna negdje oko 15.40 u prvoj eksploziji protutenkovske granate poginuo je Šime Grabić, a ranjen je

jedan policajac iz Brodarice. Mislim da se prezivao Anić. Suprug i ja sjeli smo u sanitetsko vozilo i prevezli ga u Šibenik. Sretni što smo pomogli čovjeku, odmah smo se zaputili natrag, no kod Pakovog Sela nas je zaustavila policija i obavijestila da ne možemo naprijed jer su napadnuti Drniš i okolica. Suprug je odmah uzeo mobilni telefon i nazvao naše u Oklaju. Tako je doznao da se kod crkve sv. Martina dogodila strašna tragedija. Iako su nam policajci zabranjivali prolaz, ništa nas nije moglo zaustaviti. Suprug me je hrabrio i pripremao na najgore...

Kuće gorjele, padale granate

Taj put kroz Drniš bio je poput kakvog filma strave i užasa. Kuće su gorjele, padale granate, sa svih se strana čula potmula grmljavina.

- Tu strahotu je teško vjerno opisati, no ništa nismo razmišljali. U šoku, samo smo mehanički vozili naprijed. Kad smo došli u Razvođe suprug je kod jednog mještana izišao još jednom telefonirati. Kad je izišao, samo mi je kazao: Znaš, tamo se svašta dogodilo. Ti moraš biti hrabra. Znam da to možeš izdržati... Meni je samo zvonilo u glavi: što se to dogodilo, kakav me užas čeka... Na ulazu u ambulantu, kod stepenica vidjela sam cipelicu moje Marije... Spustila sam se dolje u podrum... Taj prizor se ne može opisati. Živjela je još samo pet minuta od kad sam ušla kod nje. Bila je bez svijesti. Njezina starija sestra Željana bila je ranjena u nogu. Reagi-

rala sam u tom momentu kao robot. Isključila sam emocije. Bilo mi je najvažnije pomoći, kako god mogu... U tom bunilu i agoniji stigla je informacija da ima puno ranjenih civila i to u Selinama, mom rodnom selu. Moj suprug je, ne razmišljajući, od nekoga uzeo šljem, sjeo u vozilo, otišao po



Josip i Ana Pokrovac u Spomen sobi vojnim i civilnim žrtvama Promine

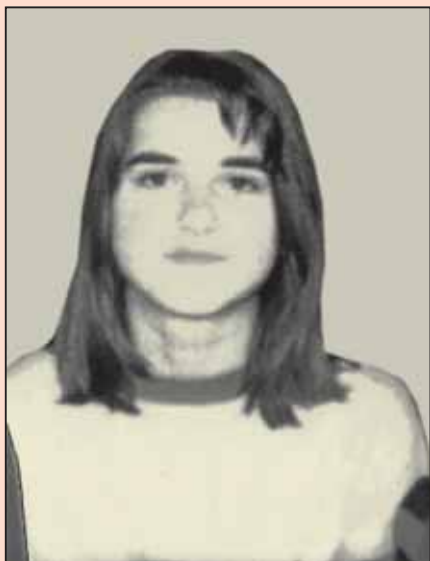
ranjenike i dovezao ih u ambulantu. Ugledala sam mamu. Bila je u komi, geler joj je otkinuo cijeli potiljak. U još težem stanju bio je i susjed Mate Burnać. Umro je tu u ambulanti. Nije mu se moglo pomoći niti je postojala mogućnost da ga se preveze dalje. Teško je ranjena i rodica nam Marija Verović...

Izvukli se preko Miljevaca

Tu noć su Pokrovci napustili Oklaj ostavivši svoje mrtve u mjesnoj ambulanti. Izvukli su se preko Miljevaca i Čikole do unešićkog kraja, a ranjena nećakinja Željana i njezina baka odvezeni su u šibensku bolnicu. Jedino o čemu su Ana i suprug joj Marko razmišljali, međutim, bilo je kako se vratiti natrag i pokopati posmrtnu ostatku Marije i Mate. Dva dana poslije, 18. rujna, zajedno sa svojom nevjestom, Josipovom suprugom i drniškim učiteljem Josom Kontićem krenuli su natrag. Neprijateljska vojska zaustavila ih je kod Žitnića, no njihovi zapovjednici kada su

Nastavila raditi kao medicinska sestra

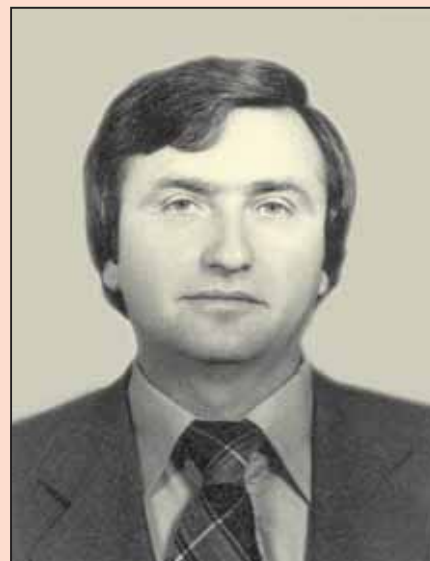
Sestra i brat nakon strašne tragedije nisu klonuli duhom. Ana je nastavila misiju koju je započela sa svojim suprugom. Kao medicinska sestra predala se radu u unešićkoj ambulanti, prihvatila se i službe u sanitetu 142. brigade HV-a te je kasnije, kao glavna sestra, dala svoj doprinos ustrojenju drniškog Doma zdravlja. Josipa će, kao dobrog učitelja i plemenitog čovjeka, pamtiti ratne generacije osnovaca prognanika, ali i njegove kolege. Danas su, slažu se, sretni što njihovi najmiliji pokojnici nisu zaboravljeni. U oklajskoj općinskoj zgradi imaju svoju sobu. U blizini je i križ i spomen-ploča s njihovim imenima. Često ih obišu. A onima čije su ruke ispalile projekte na nevine ljude neka je, kažu, na dušu. Uvjereni su da nikada neće pronaći mir kakav dijele njih dvoje, mir naizgled običnih, a tako velikih ljudi iz naroda.



MARIJA POKROVAC
1979. - 1991.



KATA POKROVAC
1920. - 1991.



MARKO POKROVAC
1940. - 1991.

čuli razlog zbog kojih su krenuli u Oklaj, propustili su ih uz obećanje kako do odredišta neće imati problema jer će obavijestiti svoje patrole. Doista, tako je i bilo. Nakon pokopa vratili su se u Unešić no Marko nije mogao zaboraviti ono prominsko sanitetsko vozilo koje je ostavio na Miljevcima jer se, zbog prebukiranog puta kroz kanjon Čikole, njime nije mogao provesti. Inzistirao je kod članova Kriznog štaba u Unešiću da ga puste jer je unešićka ambulanta raspolagala tek s jednim posuđenim vozilom. Dugo su ga odbijali, a onda su 20. rujna ipak pristali.

- U pratnji jedne liječnice stigao je na Miljevece no liječnica, procijenivši da joj je prerisakantno, nije htjela s njim dalje do skloništa Doma zdravlja. Nastavio je sam i uzeo kod sebe u vozilo dvoje ranjenih staraca. Zaustavljen je kod Žitnića. Ogorčeni

i bijesni zbog poraza kod Šibenika, zločinci su izbacili iz vozila polumrtvu starčad, njega vezali žicom i pogubili nekoliko metara dalje.

Vraćaju se prizori

I Ana i Josip ne skrivaju suze... Josip je posebno potresen i tako je svaki put na spomen njihovih najmilijih. Vraćaju mu se prizori tog rujanskog seoskog sprovoda i crkve sv. Mihovila u koju je sa kćerima Marijom i Željanom ušao uvjeren kako ni najveći barbari božje hramove neće uzeti za metu napada. Sjeća se te prve granate koja je uletjela u crkvu pogodivši jednu i ranivši drugu kćer, svoje krvave košulje i vožnje fićom do oklajske ambulante. Sjeća se i vijesti o majčinom stradavanju, o zetovoj pogibiji. Guši se u suzama i nestaje mu glasa.

Marina Jurković, Šibenski list, 17. 9. 2015.

Predromanička crkvice u Oklaju

Pokušavajući odrediti obuhvat starih kamenih kuća oko Bandalovića kule i sklopa tzv. Čorića kuća u Oklaju, arheolog Joško Zaninović, ravnatelj drniškoga Gradskog muzeja, otkrio je sakralni objekt koji tek treba temeljito istražiti, no prema prvim spoznajama, riječ je o predromaničkoj crkvi s kraja 11. ili početka 12. stoljeća. Do otkrića je, prema Zanino-



Ravnatelj drniškoga Gradskog muzeja i otkrivač crkvice Joško Zaninović pokazuje mjesto gdje je bila škropionica



Portal koji je stručnjake doveo do otkrića

vičevim riječima, došlo posve slučajno jer crkvice sa svoje vanjske strane nije imala prepoznatljive karakteristike sakralnog objekta.

Borba protiv vlage

– Crkva je interpolirana u sklopu stambenog objekta u Oklaju u općini Promina, a razotkrio ju je portal atipičan za bilo kakav objekt stambene namjene. Naravno, pokazala se potreba da ga detaljnije proučimo i tako smo, na naše iznenađenje, ušli u potpuno sačuvan interijer predromaničke crkve, koja je nadsvođena bačvastim svodom s četvrtastom apsidom unutar svetišta. Bila je oslikana fre-



Dozidani dijelovi vizualno su prekrili identitet građevine, što je vjerojatno pridonijelo njezinoj relativno dobroj očuvanosti

skama za koje za sada ne možemo biti precizni o razdoblju iz kojeg datiraju budući da bismo u objektu trebali provesti niz istražnih radnji. No, nedvojbeno je da je imala dvojna bočna vrata koja su zazidana – objašnjava arheolog.

On pokazuje ostatke škropionice koja se nalazila pred ulazom u crkvicu i dozidane dijelove objekta koji su vizualno prekrili identitet predromaničke građevine.

Vjerojatno je to, kaže, pridonijelo njezinoj relativno dobroj očuvanosti do današnjih dana. Isti je slučaj i s unutarnjom apsidom tipičnom za predromaničku arhitekturu i tabernakulima, ostacima fresaka po zidovima...

– Ulaz u crkvu nalazio se sa strane i u međuvremenu je zazidan. Druga vrata između zidova širih od metra zatvarala su se drvenim gredama iznutra. U zidu su očuvani otvori u koje su se umetale. Morat ćemo utvrditi kosinu krova, ukloniti daske i utvrditi stanje podnih ploča, cijeli prostor očistiti i prioritarno spriječiti prodor vlage koja je pogodovala razvoju lišaja po zidovima. Čeka nas veliki posao, no kako je riječ o rijetkom otkriću, uvjereni smo u punu potporu Ministarstva kulture – zaključuje Zaninović.

Marina Jurković,

Slobodna Dalmacija, 21. 9. 2015.



Unutrašnjost kuće, odnosno crkve



Rupe za grede drugog ulaza u crkvu u zidu

SUZE ZA MOJU PROMINU

Čovječe!

Ako si čovjek, zašto si okrvavio pjesmu
cvrčaka u mojoj Promini?

Zašto pomuti vode moje Krke?

Ne, ne čovjek.

To pobjesnjeli vukovi bruse svoje
krvoločne zube.

Kandžama svojim oni rube glave
i trgaju kosti bez milosti.

Naravno, taj stari Vuk dade svojem
sinu ime Vuk.

A Promina je Vuče tvrd kamen,
kamen koji niče prije nego ti sidje,
tko zna sa koje planine.

Tvrd, tvrd je kamen Vuče
i ne boji se tmine.

Dan je srećom bijel,
lica nam se vide,
zvjerska lica, uz lice čovjeka ne ide,
u rugobnom činu čak ni stida nemaš.

Bez duha si gnjido,
srcem piromana,
ognjene mi oči bile bi ti hrana.

No ni mrtvu ti me ipak nećeš stići,
moja će me ljubav u nebesa dići,
u molitvi mojoj ni oprosta nemaš.

U molitvi mojoj,
u crnom plaštu, bez glasa,
na pustoj goleti, moja Krka umiva
ranjenu Prominu.

A ja?
Na još mirnoj zagrebačkoj postelji
danonoćno molim
za moj jedini DOM
jer ga jednostavno volim.

Divna Barišić Šošarić

Staza kojom su šetali car Franjo Josip i carica Sissi

Pola kilometara nizvodno od Brljana, gdje rijeka radi oštar zaokret, ruši se Manojlovački slap, najviši i, kako mnogi misle, najljepši slap rijeke Krke. Slap se sastoji od niza sedrenih barijera ukupne visine 59,6 m s najvećom barijerom visine 32,2 m. Dužina slapa je oko 500, a širina oko 80 metara. Od sedrenih tvorevina na slapu najviše su zastupljene brade, špilje i polušpilje. Kanjon oko slapa obrastao je bogatim submediteranskim raslinjem, a uz tok rijeke nalaze se mala polja i pašnjaci. U podnožju slapova vidljive su ruševine napuštenih mlinova. Slap je, kao i Brljan, u toplom dijelu godine suh jer mu vodu uzima akumulacija obližnje hidroelektrane "Miljacka". U razdoblju visokih voda slap se zaglušujuće obrušava u dubinu obavijen velom satkanim u paleti duginih boja. Jednom kad posjetitelj vidi slap u svojoj raskošnoj ljepoti, nosit će ga u sebi kao jednu od najdojmljivijih prirodnih ljepota. Najljepši je pogled na slap s ruba kanjona na bukovičkoj strani, nekoliko stotina metara od arheološkog lokaliteta Burnuma, na cesti Knin-Kistanje. S prominske strane do Burnuma se može doći cestom Drniš-Oklaj koja se spaja s cestom Knin-Kistanje. Na slapu nema uređenih pješačkih staza zbog čega je njegova ljepota neoskrvnjena.

Najkraća, ali i jedna od najljepših biološko-geoloških i poučnih-pješačka staza u Nacionalnom parku „Krka“ je staza Manojlovac. Duga je samo 360 metara, ali vodi do vidikovca s kojeg se pruža nezaboravni pogled na najviši hrvatski slap Manojlovac. Ova staza suviše je kratka da bi bila rekreativna, ali zahvaljujući brižno uređenom i dobro

opremljenom vidikovcu nad Manojlovačkim slapovima idealno je mjesto za predah i odmor u prirodi. Kome je 360 metara malo može od vidikovca iznad Manojlovca za desetak minuta doći do rimskog vojnog amfiteatra i arheološkog lokaliteta Burnum, a u blizini je i vidikovac Brljan s kojeg se pruža pogled na slap Brljan i Brljansko jezero.



Slap Manojlovac najviši je slap u Hrvatskoj

Car Franjo Josip i Carica Sissi na Manojlovcu

Staza Manojlovac zanimljiva je i zbog toga što su upravo njenom sadašnjom trasom da bi uživali u pogledu na Manojlovačke slapove 1875. godine šotobrace prošetali car Franjo Josip i carica Elizabeta, u narodu zvana Sissi. Car Austrije i kralj Ugarske, Češke, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije Franjo Josip i carica Sissi svratili su do Manojlovca u sklopu svog putovanja Dalmacijom. Sissi je zbog svoje mladosti i ljepote bila nevjerojatno popularna, a ona i njen suprug iako više nisu živjeli u skladnom braku, bili su pojam ljubavi, sklada i ljepote.

Sladoled za caricu

Caricu i cara nije pratilo neko posebno veliko osiguranje pa je šetnja do vidikovca, na kojem je kasnije postavljena spomen ploča na taj događaj, prošla vrlo prisno i neusiljeno. Bili su oduševljeni Manojlovačkim slapovima i rijekom Krkom, a stanovnici Kistanja priredili su im pučki, ali zaista carski ručak vodeći računa o carici koja je, strogo pazeći na svoj izgled, jela vrlo malo. Doznali su, međutim, da jako voli sladoled pa su s Velebita donijeli velike blokove leda, a iz Benkovca u posebnoj sorbetjeri diližansom dovezli sladoled kojim su je počastili. Sissi je svojim nazorima i ponašanjem više pripadala našem nego svom dobu. Prema stavovima i nazorima bila je gorljiva feministica. Jako je pazila što jede. Bavila se sportom. Obožavala je jahanje i jedrenje, bila je odlična plivačica, a aktivno se bavila gimnastikom i mačevanjem. Voljela je duge šetnje prirodom i opsesivno se bavila svojim izgledom. Bila je bez konkurencije najljepša žena svoga doba. Na odlasku carica je od žena iz Kistanja dobila na poklon stotinu fi-



nih vezenih maramica koje su u ono doba, uz suncobran, bile obavezni damski modni detalj. Car je bio zadovoljan onim što je vidio i doživio pa za ručkom nije govorio o politici nego o svojim omiljenim temama, o lovu i dobroj hrani.

Carski ručak nakon carske šetnje

Danas je vidikovac iznad Manojlovačkih slapova jedno od najugodnijih i najljepših mjesta u Hrvatskoj, posebno u proljeće kada se priroda budi, Krka nabuja nakon topljenja snjegova na Dinari, a slapovi tutnje u nezaboravnom spektaklu. Ugodno je tada prošetati do Manojlovca i uživati u darovima prirode, a zgodna je i pomisao da su s istog mjesta slapove gledali i divili im se car Franjo Josip i nezaboravna carica Sissi.

Tko ogladni može se zapitati kakav su to ručak caru i carici pripremili ovdašnji žitelji i zna li se uopće što im je ponuđeno? Naravno da se zna:

Predjelo: dvije godine star pršut, kravliji sir iz Čučeva, kozji sir iz Ervenika i ovčji sir iz Lalića Laškovice

Juha: domaća juha od mladog piva s maništrom

Salata: divlji radič, domaća salata iz vrta ubrana prije nego je rasađena na četiri listića, ljutika iz kvasine, mlada kapulica i svježa ljutika

Glavno jelo: janjetina s ražnja, tuka ispod peke, jaretina ispod peke, teletina ispod peke sve s mladim krumpirima iz Bukovice

Vino: vranac s južnih padina Smrdelja i debit iz PROMINE

Pivo: svjetlo pivo iz zadarske pivovare Klingendrath

Digestiv: zadarski maraskino

Desert: kolač od bajama i oraha, broštulani bajami i pučki kolač od mošta čukter, a za caricu sladoled.

Zavjet i vjera slikom

Josip Čulina, rođen 12. veljače 1943. u Lukaru. Po zanimanju likovni pedagog (u mirovini), veći dio radnog vijeka proveo je u Splitu. Na čestim putovanjima vikendom u rodni kraj zapažao je idilične motive krajolika i pretakao ih u svoje slikarstvo. U zadnje vrijeme zaokuplja ga skulptura (ploha u prostoru). U svojim ranim danima (60-tih godina) bavio se karikaturom. Svakog ljeta izrađuje portrete, za što se specijalizirao. Član je Matice hrvatske. Izlagao je na nekoliko skupnih izložaba.

Josip Čulina predstavio se šibenskoj likovnoj publici prvi put, tematskom izložbom. Iz svog bogatog i raznovrsnoga opusa odlučio se on, ne za portret, u kojemu je iznimno vješt, ni za karikaturu, kojom se bavio još u mladosti, niti za apstraktne skulpturalne forme, već za pejzaž. Razlog tomu je, osim osobnog izbora autora, što je ovaj opus sastavljen uglavnom od motiva iz Promine. I upravo se zavičaj i njegov milje pretvorio gotovo u obvezu, dužnost, poslanje.

Zavjet koji je Čulina dao svom kraju iščitava se s ovih slika i kazuje nam o slikaru koji mu je ostao vjeran do kraja. Motiv u ovom slučaju postaje motivacijom. Josipa pejzaž zove, doziva. On mu se cijelog svog života vraća, da bi mu se na koncu posve vratio i uronio u tu planinu i njene livade i rascvjetale krošnje. Poetska poruka koja jednostavno pjeva s ovih ulja na platnu nadživljava samu sebe i u odnosu na konkretnost krajolika ne označava sličnost, nego bliskost. Očiti su autorovi afiniteti za zemlju, svjetlost i nebo.

Prominski krajolik može se, u morfološkom smislu, iščitati kao neka grafička ili koloristička transkripcija ili podatak na karti za lakše snalaženje. S druge strane, može to biti izgubljeni zavičaj a njegova slika nadomjestak, mentalni zapis.

U čitavom izloženom opusu evidentan je afinitet za svjetlo. U prikazu stabala čuti on svjetlosne i atmosfere vibracije i u njima gnijezdi svjetlo. Ni prominske padine nisu izgubile na deskriptivnosti, ali kamen je postao nekako mekan. U slikarevim djelima uvijek je prisutan osjećaj mjere i osnovne konstrukcije.

Stajati pred pejzažom znači sebi zadati posve konkretnu zadaću, sebe obvezati na potpunost, svesti se ponajprije na oko, a ne na ukupnost dojma. Pravi portretist krajolika je onaj koji oblicima na slici regulira racionalan i emotivan duh, konstrukciju i osjećaj rav-



noteže, ali i senzibilitet, senzualnost, strujanja zraka, zvukove. Sve to, i još više uspijeva Čulini, pa njegovi pejzaži imaju i stanoovit unutrašnji dinamizam. Pritom mislim na pticu u pejzažu - na to majstorsko naglašavanje suodnosa identifikacije, jedinstvenosti i simbioze. Čulina se ne odmiče u udaljena sanjarenja, on je uvijek tu, ovisan o morfologiji krajolika. Stoga ni u najslobodnijim kolorističkim formama ne poništava on karakter izvora, niti dovodi u pitanje njegovu posebnost. Ima tu ponešto od Arkadije i od pastorala, naslikani krajolici su stvarni i prosanjani kao poetske slike. Zavičajne insignije postale su, očito, dio izražajnog

inventara ovoga autora pomoću kojeg njegovo slikarstvo postaje uvjerljivo i opravdano, radilo se o planinskom ili morskom pejzažu, Promini ili Brelima, Oklaju ili Makarskoj, rascvaloj vočki, oskruši, bajemu ili boru.

Zdenka Bilušić

Popis izloženih slika:

<i>Moja Promina</i> , ulje na platnu	<i>Zlatni akordi</i> , ulje na platnu
<i>Plam oskruša</i> , ulje na platnu	<i>Točka na i</i> , ulje na platnu
<i>Jesen u jesen</i> , ulje na platnu	<i>Badem u veljači</i> , ulje na platnu
<i>Rujna jesen</i> , ulje na platnu	<i>Jesenski akvarel</i> , akvarel
<i>Rano proljeće</i> , ulje na platnu	<i>Kako se i priliči</i> , akvarel
<i>Oda svibnju</i> , ulje na platnu	<i>Panorama Makarske</i> , ulje na pl.
<i>Labuđi pjev I.</i> , ulje na platnu	<i>Pjev jeseni</i> , ulje na platnu
<i>Labuđi pjev II.</i> , ulje na platnu	<i>Iz Brela I.</i> , ulje na platnu
<i>Jesenji buket</i> , ulje na platnu	<i>Iz Brela II.</i> , ulje na platnu
<i>U zlatnom ruhu</i> , ulje na platnu	

Izložba slika bila je u Galeriji gradske knjižnice »Juraj Šižgorić« u Šibeniku.

Čestitamo Josipu na izložbi i nadamo se da će u 2016. g. izložba njegovih radova biti i u Promini!

Uredništvo

Ovdje se ne možemo ni na što požaliti

Dugo će korisnici Doma za starije osobe u Oklaju, članovi njihovih obitelji, ali i zaposlenici i gosti pamtiti petu godišnjicu rada te ustanove, ujedno i obiteljski dan.

Okupili su se 20. lipnja 2015. u velikom dvorištu Doma za starije osobe u Oklaju, njegovi korisnici, članovi njihovih obitelji, zaposlenici i gosti, koji su prethodno uredili zajedničkim snagama, čak osmislili i prekrasne cvjetne otočiće.

Da jubilarni, peti rođendan ustanove koja zapošljava 34 osobe, uglavnom sa prominskog područja, bude što dostojnije obilježen donacijama su pomogli brojni pojedinci i tvrtke. Praktički i nije bilo onih kojima je ravnateljica Cecilija Tolo pokućala na vrata, a da se nisu otvorila.

Zato je bilo svega, i jela i pića, a ponajprije dobrog raspoloženja. Prije negoli je nadahnuti i dobro uštimani duo "Promina" preuzeo na se glazbenu kulisu proslave, a prominski župnik fra Petar Pletikosa, česti i rado viđeni gost u Domu, udijelio božji bla-



Ravnateljica sa 93-godišnjim Nikolom Treskavicom

goslov slavljeničkoj ustanovi, njezinim stana-rima i zaposlenicima, ravnateljica Tolo pod-sjetila je prisutne kako je Dom prve radnike primio u ožujku, a korisnike u srpnju 2010. godine. Danas je to, ponosno je istaknula, dobro uhodana i tražena ustanova. Čak 92



Dio zaposlenika Doma za starije osobe u Oklaju a ravnateljicom Cecilijom Tolo



Ivan je došao u posjet majci Anici Knežević

imena su trenutno na listi čekanja na smještaj u četiri jednokrevetne, 29 dvokrevetnih i 8 trokrevetnih soba, s koliko Dom raspolaže:

- Osim što su zaposlenici 24 sata njima na usluzi, korisnike nastojimo animirati i uključivati u radno-okupacijske aktivnosti, proslave rođendana, odlaske na izlete... Uostalom, obratite pažnju na cvjetne lijehe. Uredili su ih ravnopravno sa zaposlenicima.

Kćerka zahvalila majci

Pljesak je popratio ravnateljčine riječi, a i riječi zahvale Ljerke Krnete čija je majka smještena u Domu. Toplo i iskreno, gospođa Ljerka zahvalila je starima na žrtvi koju su podnijeli za svoju djecu i svemu lijepome što su im ostavili u naslijeđe. Daka-ko, zahvalila je i radnicima Doma na kojima je briga i skrb za stare i nemoćne.

A onda se, uz pjesmu, kapljicu vina i fetu pršuta, ljudikanje i šalu zaboravila i re-



Ana Vukušić sa sinom Milom i nevjestom Vinkom

uma, i artritis, i astma. Štoviše, 86-godišnja Anica Knežević iz oklajskog zaseoka Marići, zaboravila je i bolove u slomljenoj nozi. Uz sina Ivana o tome nije imala vremena razmišljati. I Mariji Duvančić koja će uskoro napuniti 93 godine bilo je sve samo ne dosadno. Vitalnoj sjedokosoj starici ne bi ni iz trećeg pokušaja pogodila godište da mi ga nije otkrio sin joj Branko i rodica Ankica-Rosa.

- Jedino malo slabije čuje, a što se tiče bistrine, mozak joj radi k'o švicarski sat - smije se Branko. Za to vrijeme ravnateljica pomaže Nikoli Treskavici, 93-godišnjaku iz Uzdolja doći do njegova mjesta za stolom. Sretan je Nikola zbog svečanog ozračja, šušura, pjesme i šarolikog društva.



Milka Svetina, Milica Manojlović i Marija Neda Miletić

Za svoj stol dozivaju me Milka Svetina (82), Milica Manojlović (89) i Marija Neda Miletić (82). Od njih je samo Neda rodnom iz Labina. Ostale dvije prijateljice su Prominke i u domu su, tako reći kao kod kuće.

'Baš nam je dobro'

- Baš nam je sve dobro. Evo četvrtu godinu sam ode i ne mogu se ni na šta požaliti, dušu bi zgrišija kad bi rekla drukčije - veli

Moguće i povećanje kapaciteta

Još 20-ak kreveta moguće je u oklajskom Domu dobiti obnovom potkrovlja. Time bi se poboljšala kvaliteta i opseg domske usluge i opravdalo novo zapošljavanje. Prethodno je, međutim, uz pomoć Županije i resornog Ministarstva potrebno riješiti imovinskopravne odnose sa susjedom - Domom zdravlja.



Marija Višić s bratom Martinom Grgićem i sinovcem Vjekom Višićem

Milica. Ipak, najrazgovorljivija je od svih 94-godišnja Milka Marčić. Njoj je u posjet za obiteljski dan stigla Mira Bandalo, najmlađa od šest kćerki i njezina nevjesta Sandra, supruga Milkinog unuka Marka.

- Imam, moj sinko, devet unučadi i 14 praunučadi. To je božja volja i red. Rodila sam i ja Maricu, Anu, Katu, Nedu, Zorku i ovu, najmlađu, Miru. Nakuvala sam se i naprala u životu, al' neka, vala Bogu, sad se u starosti nemam na šta žaliti - raspoloženo će Milka grleći svoje najrođenije.

Bračnom paru Knežević, Mariji (79) i Stipanu (80) u posjet je došla kćerka iz Zagreba. I oni su živjeli u Zagrebu, a onda su se pod stare dane željeli zajedno skrasiti što bliže rodnom Čitluku. Oklajski dom im je zato idealan. Imaju zajedničku sobu, osoblje je dobro, ravnateljica krasna žena, a među svojim su ljudima, vele. Slično razmišlja i 80-godišnja Marija Višić iz Koprna



Milka Marčić sa kćerkom Mirom Bandalo i njezinom nevjestom Sandrom

Najstarija je 96-godišnjakinja

U Domu za starije osobe u Oklaju smješteno je 86 osoba. Toliki je i kapacitet ustanove. Prosječna starost "stanara" je 84 godine, 19 korisnika je starijih od 90 godina, a najstarija korisnica ima 96 godina.

koja je oduševljena posjetom brata Martina Grgića i sinovca Vjeka Višića.

- Polako se privikavam domu. Lipo mi je... - skromno će Marija. Njezina ime-njakinja Marija Vukorepa iz Planjana po-vlađuje joj, a 93-godišnja Ana Vukušić iz



Marija Duvančić sa sinom Brankom

Lišnjaka pripovijeda kako je i sama stigla u Oklaj prije godinu dana jer je u selu ostala sama.

- Dobro sam se snašla - raspoloženo će Ana. Upozna je nas sa sinom Milom i nevjestom Vinkom.

Za to vrijeme pjevački dvojac reda nostalgične zavičajne pjesme. Zovu me i zaposlenici. Okupili su se s ravnateljicom za zajedničku fotografiju. Za uspomenu i dugo sjećanje na petu godišnjicu i obiteljski dan. Tko im, tako dobrima, ne bi uslišio molbu!

Marina Jurković
Šibenski list, 25. 6. 2015.

KISTANJE

U prvoj polovini 17. st. u naselju je zabilježeno 650 katolika

Na cesti koja povezuje unutrašnjost Hrvatske sa zadarskim zaleđem i morem, između Knina i Bribira, smjestilo se naselje Kistanje, 30 km jugoistočno od Knina. Kistanje je i općinsko središte, kojem pripadaju naselja: Biovičino Selo, Đevrske, Gošić, Ivoševci, Kakanj, Kolašac, Krnjeuve, Modrino Selo, Nunić, Parčić, Smrdelje, Varivode i Zečevo. To je staro naselje koje je u srednjem vijeku bilo dio posjeda jedne od namoćnijih hrvatskih plemićkih obitelji Šubića Bribirskih u Županiji Luka. Kistanje se prvi put spominje u povijesnim listinama 1408. kao *Kyztane*. Od godine 1522., kada su Turci osvojili Knin i Skradin, i Kistanje je pod turskom vlašću. U sastavu je Osmanskog Carstva do 1688. godine. Kistanje je vjerojatno pripadalo nahiji Zečevo. Ova se nahija prvi put spominje 1528. god. kao vlaška nahija naseljena vlasima iz Istre. Drugi put se navodi 1574. i tada je pripadala skradinskom kadiluku. Međutim, Kistanje se kasnije nalaze u sastavu Ostrovičke nahije, koja se spominje turskim defterima 1550. godine. Iste godine spominje se i nahija Bukovica.

Godine 1636. u Kistanjama se navodi 650 katolika. Sredinom 1691. god. doselilo je 40 obitelji istočnog obreda s ukupno 300 osoba.

Izgonom Turaka s ovih područja Kistanje se kao i mnoga druga mjesta u Dalmaciji našlo u sastavu Mletačke Republike, sve do njezine propasti 1797. godine. Tada se razvija u značajno trgovačko središte u ovom dijelu Bukovice. Kao trgovačko središte bilo je zanimljivo i prominskom pučanstvu, pogotovo stočni sajam petkom, kao što su, za širu razmjenu dobara, bili i Knin subotom, a Drniš srijedom. (U dva navrata u godinama poslije Drugoga svjetskog rata pokušao se i u Oklaj uvesti sličan tjedni sajam, u prvom redu stočarski, ali on nije zaživio, kao što nije nastavljeno ni sa starim godišnjim sajmom na sv. Mihovila.)

Iz vremenna mletačke vladavine Kistanje čini skup više zaselaka s priprostim kamenim kućama prizemnicama. Do formiranja naselja dolazi u središtu kistanjskih zaselaka osamdesetih godina 18. st., koje postupno prerasta u varoš Kistanje. Tu je bila smještena mletačka konjica, koja je služila za prikupljanje poreza. To vojno konačište nazvano je *konjički kvartir*. *Kvartir* (*Quartier*) je bio drugi naziv za naselje Kistanje. Nalazio se u središnjem dijelu današnjih Kistanja. Kvartir je s vremenom postao odmorište i konačište za trgovce s konjskim zapregama, koji su prevozili i razmjenjivali robu iz unutrašnjosti Hrvatske s primorskim mjestima. Već potkraj 18. st. dolazi do značajnijih komunikacija između gradova, naselja i širih područja, kada se javlja i potreba za izgradnjom novih puteva i cesta. Godine 1787. vojni inženjer Francisco Zavareo izradio je projekt za izgradnju cesta na području Dalmacije, ali Mletačka uprava projekt nije iskoristila.

Za vrijeme prve austrijske uprave (1797.- 1805.) koristi se projekt inženjera Zavarea i tada su izgrađene ceste

Zadar – Benkovac – Kistanje – Knin i Bribirske Mostine – Skradin. Mnogi važni cestovni pravci izgrađeni su za francuske vlasti i maršala Marmonta (tada vojnog zapovjednika francuskih trupa u Dalmaciji) od 1806. do 1808. Navodimo cestu Kistanje – Obrovac kao i odvojak zadarsko-kninske ceste Bribirske Mostine – Šibenik. Izgradnjom ovih prometnica *kvartir* je dobio na većem značenju što je omogućilo njegovo razvijanje u formirano naselje. Maršal Marmont dao je da se upravo tu podigne vojni logor (vojna komanda) uz koji su brzo počele nicati nove kuće. I manastir Krka u tom je dijelu sagradio nekoliko kuća. Od sredine 19. st. u Kistanje dolaze posjednici, trgovci, obrtnici (krčmari, postolari, krojači), općinski službenici i drugi. Tada se grade nove i kuće na kat. Kistanje postaje općinsko središte u koje je ušlo nekoliko okolnih naselja.

Prema prvom popisu stanovništva za austrijske vlasti 1857. godine u Kistanjama je živjelo 1333 stanovnika. Godine 2011. popisano je 1909. stanovnika.

Car i kralj Franjo Josip I., na svom putovanju po Dalmaciji u travnju i svibnju 1875., među mnogim gradovima i mjestima posjetio je i Kistanje. Te godine, 17. travnja, car Franjo Josip i carica Elizabeta (zvana Sissy) došli su u Kistanje, a uz dostojan doček stanovnici Kistanja i općinski načelnik Janković priredili su im svečani ručak. Nakon toga carski par kočijom je odvezen do Krke na razgledavanje Manojlovačkih slapova. Car ih je promatrao s velike kamene stijene, koja je nazvana „Careva glava“. Bio je



Nova župna crkva sv. Nikole

oduševljen ljepotom prirode i slapovima rijeke Krke. Godine 1899. izrađena je na stijeni spomen ploča s uklesanim natpisom (posvećenim tome događaju) i na njoj postavljenim okruglim brončanim medaljonom s portretima cara Franje i carice Elizabete. S vremenom se spomen-obilježje zapustilo. U međuvremenu su obnovljeni ploča i medaljon, te staza s vidikovcima što je pokrenula uprava NP-a Krka, a 16. lipnja 2011. svečano su otvoreni. Do Manojlovačkih slapova i stijene sa spomen-obilježjem može se doći ako se putuje iz smjera Knina prema Kistanjama, zatim se skrene lijevo 300-tinjak metara nakon kamenih lukova rimskog logora Burnuma. Od ceste do vidikovca za slapove potrebno je pet minuta hoda.

Područje Dalmacije za druge austrijske uprave (1813.-1918.) bilo je 1815. god. razdijeljeno na četiri okruge, s više kotareva (*preture*). Zadarski okrug je 1821. god. imao kotareve u Zadru, Obrovcu, Kninu i Skradinu, a kasnije su bili osnovani i kotarevi u Benkovcu i Kistanjama. Godine 1850. područje je bilo razdijeljeno na sedam političkih kotareva za upravno-političke potrebe, koje su do tada obavljali dijelom i kotarski sudovi. Politički kotar u Zadru obuhvaćao je područja kotarskih sudova u Zadru, Benkovcu i Obrovcu, a područje kotarskih sudova u Kistanjama, Kninu i Skradinu obuhvaćao je politički kotar u Šibeniku. Međutim, 1868. god. u Zadru je bio osnovan i Okružni sud (uz još tri takva u Dalmaciji), u sklopu kojeg su djelovali kotarski sudovi u Obrovcu, Benkovcu, Kistanjama, Skradinu i drugdje. U 1870. god. u Dalmaciji djeluju 33 kotarska suda, od kojih oni u Benkovcu, Biogradu (osnovan nešto kasnije, 1878.), Obrovcu i Kistanjama pokrivaju prostor Ravnih kotara i Bukovice.

Od godine 1708. Kistanje je pripadalo Skradinskoj biskupiji, a u prvoj polovini 19. st. katastarska općina Kistanje spada pod skradinsku općinu. Podaci iz tog vremena odnose se na prijepis mletačkog katastra iz prve polovine 17. st., što potvrđuje da je Kistanje i ranije pripadalo u skradinski crkveni posjed. U tom vremenu u Kistanje je bilo uključeno i Kistanjsko Selo, koje se vodi kao zasebna katastarska općina. U današnjem zaselku Bezbradice, koje je u sastavu katastarske općine Kistanjsko Selo, bila je podignuta crkva sv. Nikole koja je pripadala u srednjovjekovno Kistanje. Kistanje je u svom sjeverozapadnom dijelu graničilo kod sela Čučevo i istoimene utvrde s kninskim crkvenim prostorom. Pretpostavlja se da je Čučevo bilo granična točka koja je dijelila skradinski (prema jugu do utoka Poljščice u Visovačko jezero) i kninski (sjeverozapadno i sjeverno) crkveni posjed. Od 1830. Kistanje je u Šibenskoj biskupiji, a od 1876. je pod jurisdikcijom Zadarske nadbiskupije. U drugoj polovini 19. st. Kistanje je u sastavu župe Rupe. Župa u Kistanjama osnovana je 1895. god. kao i kapelanija. U mjestu je 1894. god. podignuta katolička crkva Gospe od Zdravlja, koju je godinu dana kasnije blagoslovio zadarski nadbiskup Grgur Rajčević. U Domovinskom ratu crkva je opljačkana i devastirana. Nakon završetka rata bila je obnovljena. U crkvi se

nalazi kameni oltar postavljen prema zidu s drvenim svetohraništem. Na oltaru je slika Gospe od Zdravlja. Crkva je opremljena i s drvenim oltarom okrenutim prema puku s ambonom na kojem se nalaze drveni kipovi sv. Josipa i Bogorodice s Djetetom, te gipsani kip Srca Isusova. Na pročelnoj strani crkve, iznad vrata s istaknutim dovratnicima i nadvratnicima, nalazi se kružni prozor. Pročelje završava zvonikom na preslicu s dva zvona.

Ova crkva služila je kao župna do izgradnje nove župne crkve posvećene sv. Nikoli biskupu, zaštitniku Janjeva. Gradnja je započeta 2000., a završena 2003., kada ju je 14. rujna 2003. godine blagoslovio msgr. Marijan Oblak, nadbiskup u miru u povodu proslave 700. obljetnice (prvoga pisanog spomena) župe Janjevo. Prognane hrvatske obitelji iz Janjeva na Kosovu nakon 1995. god. naselile su Kistanje.

U Kistanjama se navodi i pravoslavna crkva sv. Nikole oko 1536. god. i Svetih Kirila i Metodija iz 1890./1891. Crkva sv. Nikole nije mogla biti izgrađena te godine, kad se zna da su Turci nešto prije osvojili to područje i nisu dozvoljavali nikakve nove gradnje. Naveli smo da je u Kistanjama do početka Kandijskog rata živjelo više stotina katoličkih vjernika i crkva je u takvim uvjetima morala postojati mnogo ranije, pa nije vjerodostojna navedena godina. Crkva sv. Nikole je jednobrodna s pravokutnom apsidom na istočnoj strani. U apsidi je sačuvan šiljasti svod, a vidljivi su i neki drugi dijelovi iz srednjovjekovnog doba. Na zapadnom pročelju iznad ulaznih vrata postoji kružni otvor (vjerojatno ostatak ranije rozete), dok se lijevo i desno od ulaza nalaze mali prozori. Uz pročelje s njegove sjeverozapadne strane potkraj 19. st. dozidan je viši zvonik, koji u gornjem dijelu završava triforom i piramidalnim završetkom. Crkva sv. Kirila i Metodija građena je klesanim kamenim blokovima. Pripada tipu centralnih građevina sa tri konhe sa pretprostorom na zapadnoj i sličnim na istočnoj strani. Središnji prostor završava kupolom koju nosi oktogonolni tambur. Prijelaz sa kvadratne na oktogonalu osnovu izvršen je pomoću trompa preko kojih se kupola oslanja na čvrste nosače-pilastre. Unutrašnjost crkve sa tavanicom izvedena je dekorativno.

U naselju Kistanje evidentirana je povijesna jezgra i potrebno je sačuvati karakterističnu tipologiju postojeće arhitekture.

Sjevernije od Kistanja, blizu sela Ivoševaca na desnoj strani rijeke Krke, očuvani su dijelovi rimskog castruma (logora) Burnuma, tragovi popločane rimske ceste koja ga je povezivala s Jaderom (Zadrom), Aserijom (Podgrađe kod Benkovca), Scardonom (Skradinom) i Varvarijom (Bribirom), amfiteatra (otkrivenog 2002. god.) iz doba cara Vespazijana i rimskog akvedukta iz 1. st., dugog 32,6 km, koji je dovodio vodu od Plavnog polja do logora u Burnumu. Nešto bliže, oko četiri kilometra istočno od Kistanja, uz rijeku Krku nalazi se manastir Krka s crkvom sv. Arhandela.

Ante Juric

Krik iz kamena

Drago Duvančić Pinte, rođio se 1950. u Razvođu. Nakon Hrvatskog proljeća odlazi u Njemačku. Ondje je izdao dvije pripovjetke, »Život ništa« i »Vraćeni dug«, te monodramu »Rashodovani svetac«. Pisao je članke za »Hrvatski tjednik« i za inozemno izdanje »Slobodne Dalmacije«.

Roman »Krik iz kamena« baziran je na istinitoj priči. Radnja se odvija u Promini za vrijeme Drugoga svjetskog rata. Neka od mjesta su autentična dok su likovi izmišljeni i svaka sličnost sa živućim osobama je puka slučajnost.

Roman priča o četiri obitelji i njihovim sudbinama u tom vrtlogu rata. Priča o rađanju i smrti, o intrigama i bajkovitim očima što ljubav traže. Priča o surovim i blagim ljudima, o dobru i zlu... onako kako to život piše...

Priča o ženi koja je rano izgubila muža i odgajanju djece u patrijarhalnom okruženju. Ta djeca su dio cijelog romana u kojem se susreću kao glavni likovi kao i njihovi prijatelji i rođaci.

Bojnik Hrvatske domobranske vojske Ivan Čavlina i njegova tragedija. Sukob braće koji bijahu na suprotnim stranama u tom ratu. Zakletva sedmogodišnjeg sina koji ocu obećava da će slušati stričeve kao da su mu očevi, ali i o stričevima koji vremenom zaboraviše obećanje dato bratu.



U romanu se isprepleće način života u Promini i ljudi sa svim svojim manama i vrlinama. Jedna lirska obrada likova satkana od bure i sivog kamena tu na podnožju Dinare i Promine. Slika vječne borbe hrvatskog naroda za svoju slobodu u okruženju različitih interesa i apetita onih koji neprestano ključaju po duši hrvatskog čovjeka provjeravajući ga, a sve u htićenju da ga nađe nespremna pa da ga orobi i pokori. A ljudi Promine, iznikli na suhim strništima, tučeni burom, a prženi suncem, u toj oskudici vode i kruha preživješe i ne pokoriše se. Oni su kao i koštela, drvo koje se cijelo ljeto u suši i fijuku bure stalno bori a uvijek su joj listovi zeleni. Takvi su ljudi Promine. Upravo o njima i njihovim sudbinama govori ovaj roman.

A kad se učini da je ruka sudbine u svojoj mračnoj nakani došla do svoga cilja, odjednom se kao ukazanje pojavljuje svjetlo dobra i ljubavi pa se za određene, kojima se činilo da to breme nikad neće skinuti sa svojih leđa, ipak dogodi ono najljepše što se čovjeku i ženi može dogoditi. Gdje život iz mrtvila strništa proklija, a ljubav nadjača mržnju i zavist, i kad sklad pobjedi nemar i zlobu, tad se tako nešto pojavi kao uslišena molitva pred likom Majke Božje, a čežnja se u molitvi stopila pa u tračku svjetla u zjenici odsjaja i sreću nekome donijela.

Tako je i s ovom pričom koja je sinonim otpora i oporavka hrvatskog naroda, a koji se poslije svake nevjere i oluje uzdizao i uz pjesmu i vedro lice uzdignuta čela zlu uvijek prkosio.

Predstavljanje romana bilo je 27. 11. 2015. u Gradskoj knjižnici »Juraj Šižgorić« u Šibeniku.

Čestitamo Dragi na izdavanju romana i nadamo se da će predstavljanje romana biti i u Promini!

Uredništvo



Predstavljajući i autori romana

Bakmazova balada

Jednog dana satalo se par mještana pa povikaše evo našeg Branka; a Branko na to kliče seoska kapela mora da niče i tu je bio kraj priče.

Počelo se da gradi i radi, a Branka bolest iznenadi. Osta selo bez Branka i tada za kapelu nesta svaka nada.

Da se kapela sagradi, pojavi se drago voljac Domovinskog rata, koji u kratko vrime izgubi tri brata.

I njega bolest hvata, ali hrabro srce ima da kapelu sagradi svima.

Problem nastaje jer investitora nesta, onda uz jelo i piće evo zora sviće, investitora ipak bit će.

Opet se pojavi problem, zora svanu a sunce ne granu, mještani bez investitora ostanu.

Evo Stanku nove balade ali hrabro srce on imade, i sa mještanima nastavi kapelu da grade.

Pored Stankovih novih muka nema ništa od jauka. Uz vatru i čašu Prominskog vina kraj starog kamina, sveta Ana posla svoga sina.

Na vrata Dražen, Rizikalov sin, bane i kaže: »Evo mene moj Stane, evo pare i nastavi di je sta naš Brane«.

Poče tako da se stavlja kamen na kamen, ali kamena nema, evo Stanku opet problema. Dođe Radas Žare i on kamen daruje da mještani svoju kapelu sagrade.

Uz vjeru u Boga opet nastaje sloga, i uz probleme znane evo blagoslova do svete Ane.

Pri blagoslovu kapele svete Ane pokoja suza kane a mještani kažu neka naše Ane.

Zatim Stanko zahvali svima jer on hrabro srce ima. Ne zaboravimo ni našeg fra Petra, jer kuda on prođe tu je zemlja sveta.

Hej, stani hrvatski sine, bez mladosti nema domovine. Mladost je naša nada, a uz Stanka su bila i dica mala. Tu su bili Mara, Ivan i Kiki koji su Stanku bili moral veliki, a unuka Lana Stanku je bila hrana.

Sve u stihu, sve u prozi, kapelom se naše selo ponosi.

24. studenog 2015.

Stanko Bakmaz



Evo priče kako kapela niče

Počelo da se radi i gradi, okolo kruže priče da od kapele nema ništa, na to se dušmani slave da mještani kapelu ne sagrađe. Ali tu su srca jaka time se ponosi majka svaka.

Mili Bože je li moguće da Stanko nesmi doći do kuće, ali svemu dođe kraj i napravi se seoski hram. Nije Stanku bilo lako ali on hrabro srce ima i pokaže svima da ljubav prema mještanima ima. Tu ljubav stati neće, on će opet selu da se vrati i okoliš oko hrama napravi.

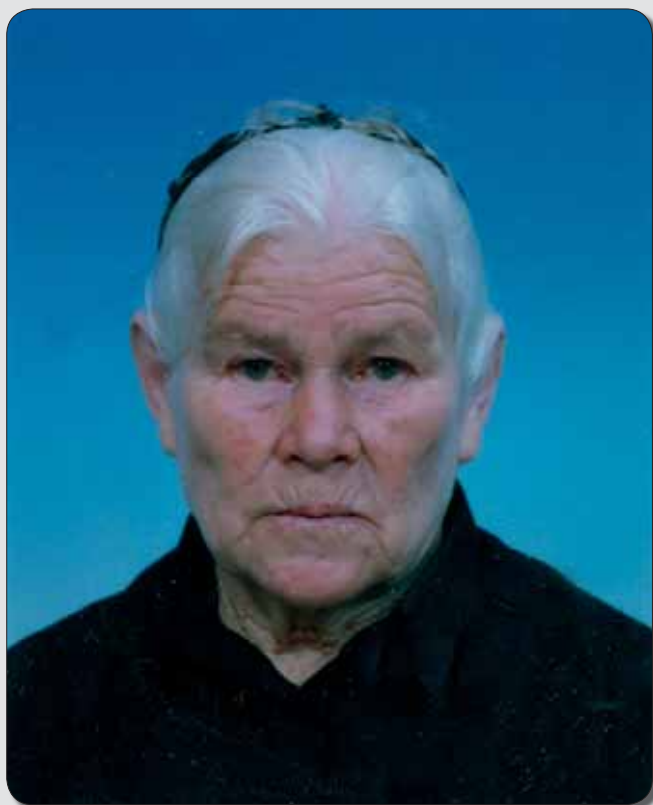
U Zagrebu za vrime ručka kaže Stanko ženi Mari bilo bi dobro da se još koji kip napravi i doda sv. Ani. Ona na to reče, od mogućnosti tvoje želje su ti veće. Dica na to odgovore, pusti tatu neka ostvari svoje snove, možda je to i strica Branka želja bila jer on je ideju dao da se napravi sveti hram.

Stanko nazva kipara Matu da napravi kipove sv. Martina i sv. Mihovila i tako sv. Ana ne osta sama.

Stanko se zahvali svima koji su svoj doprinos dali, veliko hvala što je zelenilo donirala najstarija Prominjanka, to je baba Tomica Mudrinić od 107 godina.

Neka nas Bog poživi da malo i selo oživi!

Stanko Bakmaz



*Tomica Mudrinić ud. Petra, rođena Pijuk.
Rođena 23. 12. 1908. g., Prominski Bogatići.
Živi u Kaštelima.*

Neka bude sve u Prominskom izdanju ko donira ovom hramu!

- Kip sv. Ane, Dražan Bakmaz, Rizikalov
- Kip sv. Martina, Anita Bakmaz, Stankova
- Kip sv. Mihovila, Ante Bakmaz, Stankov
- Kamen, Žare Radas s obitelji
- Rasvjetu, Dragan Jukić, Stankov prijatelj
- Kamen i ploče za okoliš, obitelj pok. Šimuna Bakmaza
- Instalaciju za rasvjetu, Stanko Bakmaz
- 100 kg cimenta, Milan Čilaš, Lukićov
- 2 masline, Ivan Bakmaz - Drago, Stanin
- Lavandu, ruzmarin i kugle, Tomica Mudrinić
- 85 radnih dana, od 17. 6. do 24. 11. 2015. g., Stanko Bakmaz



Materijalni prilozi:

- JOSO Bakmaz - Rizikalov	1.550 kn
- IVAN Bakmaz - Drago, Stanin	1.000 kn
- DRAŽAN Bakmaz - Baja	1.000 kn
- ANTE Bakmaz, Palin	800 kn
- LJUBO Bakmaz, Tonog Jankova	800 kn
- IVAN Bakmaz, Ante Palina	800 kn
- JASMINKA Bakmaz, Zorkina	800 kn
- KRSTE Bakmaz	100 eura
- ANTE Bakmaz, Jankov	100 eura
- ANTE Bakmaz, Bilogov	100 eura
- MARINA Jelić, rođ. Bakmaz	100 eura
- PEKO Bakmaz, Perin	100 eura
- IVAN i ANKICA Đula, Zorkini	100 eura
- ZVONKO Čilaš, Martin	100 eura
- MARINKO Bakmaz, Zorkin	700 kn
- DRAŽAN Bakmaz, Rizikalov	650 kn
- IVAN Bakmaz, Šimunov	600 kn
- Fra PETAR Pletikosa, župnik	500 kn
- DRAGAN Bakmaz - Čedo, Jankov	500 kn
- ZVONKO Bakmaz, Nune	500 kn
- ANTE Čengija, Stankov prijatelj	100 AUD
- IVICA Čilaš, Lukićov	500 kn
- MIRKO Čilaš - doktor, Pejlov	300 kn
- MARICA, rođ. Čilaš, Lukićova	200 kn
- PEŠO Đomlija, Pivčov	150 kn
- ZORA Jovanić, Jankova	100 kn
- JOZO Grubišić, Stankov šurjak	100 kn
- ŽELJKO Čilaš - Čeko	100 kn

Prominska noć u Zadru

Udruga zavičajni klub Promina Zadar organizirala je humanitarnu gala večer pod nazivom "Prominska noć u Zadru" 14. studenoga 2015. u restoranu "Fešta" u Trgovačkom centru Bakmaz u Novom Bokanjcu. Tijekom večeri održano je natjecanje u šijavici i pobjednicima donijelo bogatu nagradu. Svi prihodi večeri idu za dovršenje uređenja igrališta Dječjeg vrtića u Oklaju.



Udruga Zavičajni klub Promina Zadar osnovana je 2009. godine s ciljem da potiče i promiče okupljanje Prominaca i razvija zaštitu i promicanje običaja i kulturne baštine Promine kroz zajednička druženja Prominaca nastanjenih u Zadarskoj županiji. U trenutku osnivanja udruge osnovni cilj je bio pružanje socijalne i materijalne pomoći ratom opustošenoj Promini. Zajedničkim druženjem Pro-

minaca i prijatelja Promine, kroz sve ove godine, proveli smo niz akcija materijalne pomoći pojedincima i ustanovama u Promini, na što smo veoma ponosni i neizmjereno zahvalni svim Promincima iz Zadra koji redovito dolaze na Prominske noći u Zadru. Zahvaljujemo *KUU Promina* koji su naši stalni gosti i koji nas uvijek razvesele našim običajima.

Predsjednica Mirjana Brnadić



Legenda o gradu Marosu...

Gorki mirisi kaktusa, poput izdaha prošlih vremena, hvrebaju suton u zapari ljeta, sunce rascjepljeno na pola, misli kroče iznad krošanja, sunce tone u dubinu noći, vjetar prebire po kulama usnulog grada...

Na lijevoj obali rijeke Krke, nizvodno od kraljevskog grada Knina, strše ostatci ukletog grada Marosa i njegovog okrutnog vladara Džulijana Šćepeneka...

Opkoljen ognjem tame, uronjen u daleku i burnu prošlost, prošaran iskrama ljubavnog plama, što i danas vrca iza sivih zidina, koji prijeteći strše iznad zeleno-modre Brine... Maros, nekada ponos i snaga, kamena ljepota na koraljnom suncu, danas ranjiv i zatočen u nemilosrdnoj mrlji duboke tame...

Džulijan Šćepenek, okrutan i zao gospodar, Knez svih Knezova, vladar tame, od čije je okrutnosti i mjesec blijedio i nestajao iza crnih oblaka. Svojom pojavom izazivao je divljenje i paradoks ushićenih uzdaha mladih plemkinja iz okolnih gradova i utvrda.

Njegovo ledeno srce otopio je pogled mlade plemkinje Marase iz Nečven grada... On u poodmaklim godinama, ranjiv ispod krinke neustrašiva vladara, utopljen u žmarce što ga pogodiše poput groma na razvalini rasprostrte livade usnulog ushita...

Marasa... mlada i zanesena, uzvišena snažnim osjećajima, drhtavih obraza uronjenih u ljubičaste snove... sanjiva sa lepezom u ruci, lagana poput brezina lista što leprša na sjenokosom povjetarcu... U otmjenoj sjaju svojih snova, srca prepunog sanjive žudnje, pogleda uprtog u kričav sjaj proljetnih jorgovana... zanesena... nije vjerovala u priče o okrutnosti

Kneza Džulijana... zaszjela je na prijestolje dvorca, što njenim dolaskom promijeni ime iz Gradine u Maros...

Dvorac zablista poput safira pod udarom sunčeva plama, sluge odjevene u najotmjenija odjela, posude iskričavo i sjajno... Sjajnije i od kraljevskog grada Knina... A Knez Džulijan, visok i snažan sa nosom poput kljuna ptice grabljivice, uzvišen i nedodirljiv... lebdio je u ljubavnom zanosu i samo na trenutak je izgledalo, da je okrutnost popustila i da će uvelo cvijeće oživjeti u njegovom okrutnom srcu...

Nebesko plavetnilo odjednom zadrhta, granitne stijene promijeniše boju i pretvoriše se u mračni veo što zaleprša i zakrili blistavi Maros... Slavlje je utihnulo, grmlje je šuštal na goloj zemlji... Kneginja ostade sama u tišini dvorca u kojeg nitko nije navraćao... njeno srce je kipjelo od suza i tuge za voljenim gradom Nečvenom... Samo je u nebeskom plavetnilu tražila utjehu i plutala iz dana u dan u užasu prividnog savršenstva...

Knez i kneginja su dugo živjeli sami bez potomstva... kada je kneginja Marasa izgubila svaku nadu, njeno lijepo lice je zablistalo od sreće, trnovo grmlje je procvjetalo, dan je zasjao poput konjske kože... Donese na svijet dječaka imenom Hrvoje...

U strahu za svojeg nasljednika, Knez Džulijan u svojem sebičnom sjaju dade posaditi najotrovnije kaktuse svuda naokolo dvorca, kako bi se zaštitio od lutalice što bi iskali korice kruha, od nasrtaja neprijateljskih vojski i divljih zvijeri u potrazi za vodom i hranom...

Kaktusi su svojim otrovom utirali strah u kosti okolnom stanovništvu... Bolna uznemirenost je tištila



Kneginju, jecala je u dugim noćima, a jedina utjeha joj je bio mali Princ Hrvoje i njegov zeleno smeđi nevini pogled...

U mutnom mozgu okrutnog Kneza bujala je sve veća zloća i želja da što više luralica dodirne njegove kaktuse... od čijeg bi se otrova na mjestu srušili, a odani sluga bi nesretnike odvlačili u pećinu što spaja dvorac i susjedno naselje Marasovine, kojem odani stanovnici dadoše ime u čast dobroti Kneginje Marase...

Od svih slugu okrutnog Kneza, najkrvoločnija bijaše stara grbava Marta koja je po naredbi Kneza lovila mačke i pse po naselju Marasovine i trpala ih u svoju veliku torbu, a potom zatvarala u pećinu gdje su ugibali od gladi i žeđi... Iz zloglasne pećine nitko nije živ izišao, a i danas nekim čudom u Marasovinama nestaju psi i mačke ili se noću pretvaraju u bezličnu masu kostiju, dlake i krvi...

Kneginja Marasa je s vremenom povjerovala u okrutnost svojeg gospodara i sa svojim odanim slugom Stjepanom ostavljala hranu i vodu na udaljenom i prokrčenom putu daleko od otrovnih kaktusa... Od toga trena je u svojoj duši, osjećala beskrajno spokojstvo, prošlost je rastrgala na komade i sva utonula u ljepotu odrastanja svojeg sina jedinca Hrvoja...

Hrvoje je rastao u svojoj bezbrižnosti, zaštićen od očeve okrutnosti... A Kneginja razvučena poput tijesta i prekinuta na pola, u svojoj šutljivosti, na sve načine je nastojala zaštititi sina da nikada ne sazna za očevu okrutnost... Preko noći je postao prekrasan mladić o čijoj se ljepoti na daleko pričalo... Kose lepršave na vjetru, zeleno smeđih očiju Sokola... Ljepota kraljevske tišine... Odjeven u plemićko ruho sa štitom i vizirom, u sedlu sjajnog Vranca, u šumoru drveća, u pjevu ptica, u lupanju mladog srca, slutio je svoju skorajšnju sudbinu, što ga zateče na sivoj klisuri podno Lovrna...

Jednog rosnog jutra što se ljeskalo poput ognjenog dragulja, u svojem uobičajenom obilasku udaljenih imanja, Princ



Hrvoje zastade na prstenasto namreškanoj stijeni sa čije je uzvisine pucao pogled prema Bilušića Buku...

Oči su mu se raširile, srce je poskočilo, uzbuđenje i zanos je ispunio zrak i samo kas Vranca što mu je dolazio u susret, remetio je rajsku tišinu... U sedlu Vranca, neviđena ljepota... poput baršuna u mraku noći, kao treptaj pera, nježnost, sjaj i ljepota...

Oči su im se dodirnule u pogledu, trpavice su zatrepitale,

samo se uzdah oteo iz grudi dva bića što su na izlazećem suncu izgledali kao dvije kaplje krvi u sjeni popule litice... Hrvoje prožet nježnom boli, sam u svojem određenju, u kristalnom sjaju pogleda, a rukom u talasastom trzaju... pride Patriciji i kao u nekom snu, lice mu se rastoči u blagi smješek... pogledom sklizne do Patricijinih drhtavih ruku i poput vode što otiče sporo i duboko, dodirne je vrhovima svojih prstiju u miru i nespokoju... Sunce je već visoko sjalo iznad drveća, do njih je dopirao zrak što odiše blagom smirenošću... Utonuše u carstvo mašte...

Patricija, kći Vlastelina iz Coganijeve kule, kule sa sedam tornjeva, sa najuzgojenijim vinogradima i maslinicima... iz čijih su se dvora čuli čarobni zvuci i smijeh njenih ukućana...

COGANI I ŠĆEPENEKI ljuti neprijatelji, poput duša u riječnom bezdanu... Prestari za pomirbu... Prestrogi za blagost i blagosov svojoj djeci... Usred uzvišene ljepote i ljubavi nazirala se bol, strepnja, nedostižna linija obzora... Njihova sudbina je bila zapečaćena, njihove

duše su dodirnule nebeske visine... Krka je zaiskrila i gordo zažuborila, vjetar je lelujaao kroz krošnje starih hrastova... A njih dvoje kao dva cvijeta u istom vrtu, kao dvije ptice u usklađenom letu, kao dvije kaplje rose što se cackle na vrhu slapa...

Prelazeći preko niti svih duginih boja, kao iz vedra neba glasina pogodi Kneza Šćepeneka... Hrvoje ljubi Patriciju Vlastelina Coganija... Ramena mu se spustiše kao beskorisne grane,





u svojem bijesu približio se samo korak do pakla, iz njega izroniše sve nečistoće i zloće svijeta... Lica uzdignutog prema nebu... Rukama je objuknuo svoju urešenu glavu... Ogorčen i izobličen od mržnje, izda najokrutniju naredbu svojim nakaznim slugama...

Dade zatvoriti svojeg sina jedinca u pećinu ispod grada Marosa... Dan se pretvori u očaj... Mladi život u poplavu okrutnosti... Vlada u zvijer nasukanu na hridi... Samo noćni jecaji iz zarasle pećine i danas noću odzvanjaju i stapaju se sa žuborom ledene rijeke...

Kneginja Marasa poludi od boli, u mutnom mozgu osjeti tupost, srce utihne... Samo šum šišmiša što kruže ukletim gradom i dotiču kosti pod kožom... Rasplinjena u sunčevoj izmaglici, nestade sa hukom vjetra u zimzelenim krošnjama stabala...

Patricija na svojem Vranacu, obuzeta najstrašnijim mislima, sa krikom u dubini duše, sa očajem u srcu, na vrhu namreškane stijene, otežalih ruku, osušenih usana, očiju uprtih u daljinu... U očaju je venula i nađoše je mrtvu na putu prema Brini...

Knjeginjin odani sluga Stjepan u svojem lutanju za voljenom Kneginjom Marasom, sasvim pometenih misli, klonuo od umora s nemirom u očima ugleda mrtvu Patriciju i pokopa je na

mjestu koje se danas zove Greblje... Postavi kameni križ, uklesu glavu jelena, kao spomen na ljubav što se svakog dana rađa u sutonu svjetlosti prepune nade...

Knez Džulijan Šćepenek, istruli u svojem dvorcu... jedne olujne noći, zatrese se nebo i zemlja... Grad Maros se svom silinom surva u dubinu Brine... Pećina se zauvijek zatrpala i zatvori svoj prolaz prema Marasovinama...

Tako je utihnula još jedna osvetnička čežnja surovog vladara, još jedna nesretna ljubav utoni u bezbojnu izmaglicu, a mistični teret i danas pritišće okolno stanovništvo...



Bila je to ljubav u uskom prolazu vremena... Zapisana u knjizi života, čiji tekst čovjek pretoči u legendu...

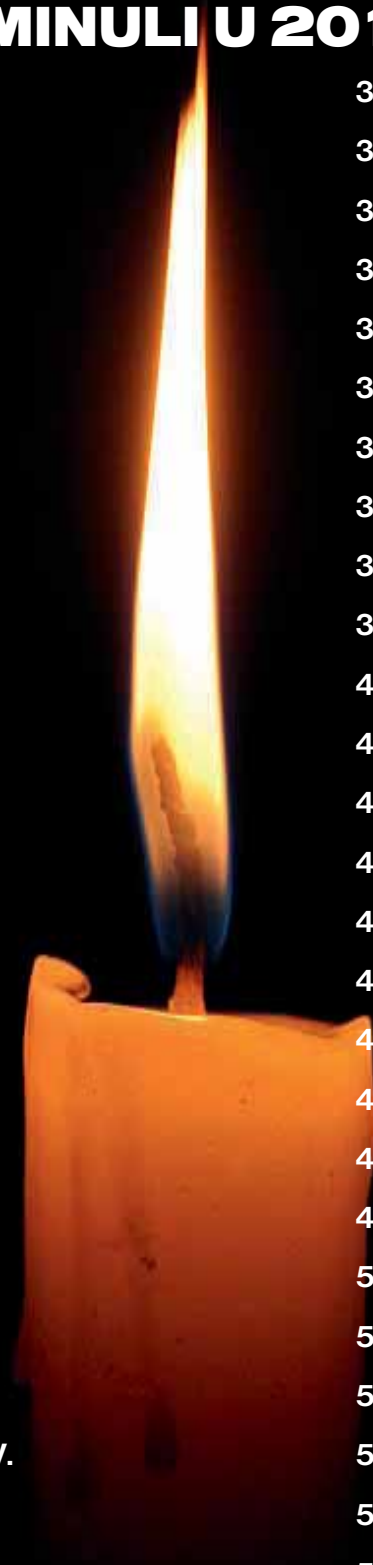
I danas na razvalinama nestalog grada, rastu otrovni kaktusi... Savršen i slikovit krš sija kao naslikani svijet... A noćni lavež i mjauk izmiješan sa kricima nesretnika u hitrom topotu dva usklađena Vranca... U bitkama Bogova... U nježnom pogledu Patricije i Hrvoja, čije duše lutaju kamenim prostranstvima... zbunjeni i izgubljeni u svojoj vlastitoj nemoći... Ali sjedinjeni u ljubavi za sva vremena...

N. Bilušić Pralas

Premинули крајем 2014. g.

JOSIP Čulina, 16. XII.; TOMISLAV Čilaš, 24. XII.

PREMINULI U 2015. g.

- 
- | | |
|-----------------------------------|-----------------------------------|
| 1. NEDJELJKA Jukić, 8. I. | 30. MILKA Duvančić, 26. VI. |
| 2. JOSIP Gojčeta, 25. I. | 31. ANTE Dujić, 3. VII. |
| 3. IVAN Jukić, 4. II. | 32. DESA Radas, 5. VII. |
| 4. IVAN Čavka, 8. II. | 33. STANKO Jerković, 28. VII. |
| 5. MANDA Kević, 11. II. | 34. BRANKO Kardov, 29. VII. |
| 6. ANTE Svetina, 16. II. | 35. NIKOLA Zelić, 5. VIII. |
| 7. ANTE Budanko, 19. II. | 36. DANIJEL Bandalo, 6. VIII. |
| 8. PAŠKO Džaja, 20. II. | 37. VLADE Gojčeta, 16. VIII. |
| 9. ANA Glujić, 24. II. | 38. STIPAN Zelić, 20. VIII. |
| 10. MARIJA Dujić, 6. III. | 39. TOMICA Knežević, 27. VIII. |
| 11. KATA Džepina, 9. III. | 40. JOSIP Bare, 30. VIII. |
| 12. ANICA Sičić, 16. III. | 41. SLOBODAN - ERIK Sarić, 2. IX. |
| 13. NIKOLA Sičić, 16. III. | 42. JERKO Sarić, 6. IX. |
| 14. LJUBO Čavlina, 17. III. | 43. ANTE Jukić, 13. IX. |
| 15. KATA Zelić, 18. III. | 44. ANKA Petrović, 23. IX. |
| 16. JOSO Čota, 19. III. | 45. IVICA Parać, 5. X. |
| 17. ANTE Duvnjak, 20. III. | 46. DARKO Dogan, 9. X. |
| 18. ANTE Valadžić, 22. III. | 47. NIKO Bandalo, 13. X. |
| 19. MANDA Bilandžija, 26. III. | 48. MILE - ZVONKO Perica, 13. X. |
| 20. MILKA Džepina, 29. III. | 49. MARIJA Džepina, 16. X. |
| 21. NEDJELJKA Lacić, 7. IV. | 50. MILKA Mudrinić, 16. X. |
| 22. MILKA - ANA Džapo, 19. IV. | 51. MARIJA Micić, 17. X. |
| 23. MANDA Vucić, 21. IV. | 52. ANTE Vucić, 18. X. |
| 24. KATA - ANKA Duvančić, 30. IV. | 53. MARIJA Džapo, 3. XI. |
| 25. ANA Šešo, 5. V. | 54. MARKO Perić, 6. XI. |
| 26. ANTE Suman, 12. V. | 55. MILE Nadračić, 10. XI. |
| 27. DRAGO - MARKO Lacić, 18. V. | 56. MARIJA Čveljo, 17. XI. |
| 28. MANDA Markić, 4. VI. | 57. STANKO Sarić, 2. XII. |
| 29. KRSTE Perica, 17. VI. | 58. IVICA Zelić, 13. XII. |

Kršteni u 2015.



LEONA i DAVID MLINAR, rođeni 12. studenog 2014., kršteni 5. travnja 2015., otac Davor, majka Ana



TOMA POKROVAC, rođen 28. listopada 2014., kršten 11. travnja 2015., otac Jurica, majka Jelena
FILIP i TINA BRONIĆ, rođeni 22. prosinca 2014., kršteni 11. travnja 2015., otac Josip, majka Marija

Kršteni u 2015.



HANA POKROVAC, rođena 7. siječnja 2015., krštena 6. lipnja 2015., otac Mario, majka Helena

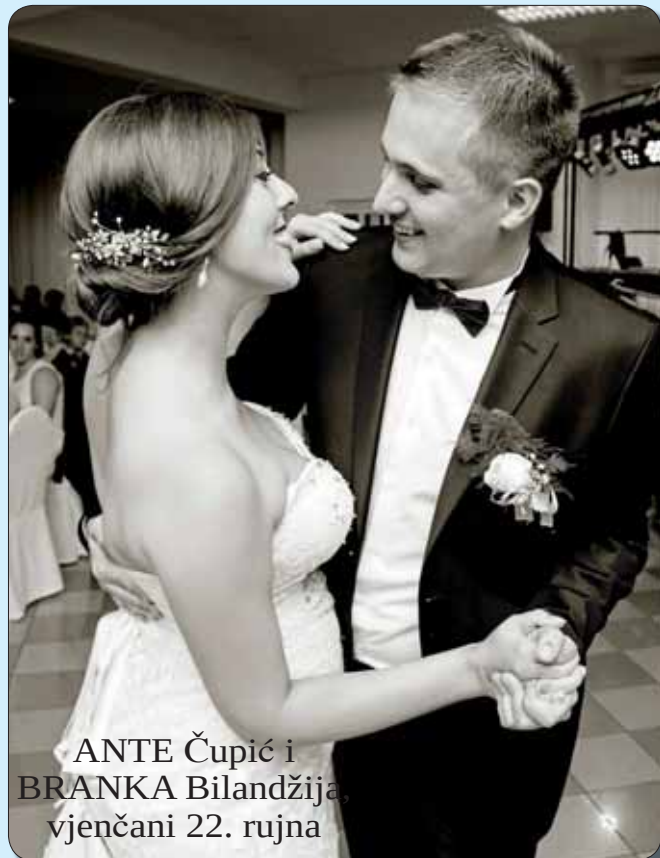


NIKO ZELIĆ, rođen 24. srpnja 2015., kršten 17. listopada 2015., otac Josip, majka Nikolina

Vjenčani u 2015.



MATEJ Perović i MARIJA Sičić,
vjenčani 22. kolovoza



ANTE Čupić i
BRANKA Bilandžija,
vjenčani 22. rujna



DIJANA Ramljak i
MARIO Škarica,
vjenčani 5. rujna



MILAN Gaće i ANDREA Čavlina,
vjenčani 20. studenog

IVAN Jaram i DANICA Radas,
vjenčani 29. kolovoza

Događanja i običajnik u župi sv. Mihovila - Promina

Naša župa sv. Mihovila još je tu, djeluje i radi i u njoj se život odvija. Sigurno nije onako kako bi mi željeli, ali ide se naprijed i život u ovim i ovakvim prilikama nema zastoja.

Župa je u nekim davnim vremenima imala 5.000 duša, a prije Domovinskog rata preko 2.000, a poslije rata sve manje i manje. Danas župa ima oko 900 duša.

U 2014. godini bilo je: krštenih 9, vjenčanja 5, prvo-pričesnika 5, krizmanih 16, sprovoda 46.

U 2015. godini bilo je: krštenih 7, vjenčanja 5, prvo-pričesnika 9, sprovoda 57.

U župi se svake nedjelje održavaju tri svete mise. U Razvođu je misa u 9 sati, u Oklaju u 10.30 sati osim predzadnje nedjelje kad je misa kod Gospe Čatrnjske. U Čitluku je misa u 11.40 sati, osim zadnje nedjelje kad je misa u Matasim u 12 sati. U Mratovu je svete misa na sv. Martina, Nevina dječica, Mali Uskrs, sv. Ana i to u 10.30 sati. Na Dušni dan je misa u 12 sati i odriješenje.

Župnik pred Božićne blagdane obiđe sva sela u Promini, posjeti starije i nemoćne kad imaju prigodu za svete sakramente ispovjedi, pričesti, a po potrebi i sv. ulja. Takvih bude 60-70. Isto to ponovi u vremenu korizme, kako bi dao priliku svima izmirenje s Bogom, samim sobom i sa svojim bližnjim. Župnik je na raspolaganju svima da dođe po pozivu. Za sada najviše poziva ima iz Doma za starije i nemoćne. U Domu župnik ima svetu misu svake subote u 16 sati. Bude ih prisutno 60-70.

Obnova crkava u župi

U župnoj crkvi sv. Mihovila u Oklaju, u ovoj godini, elektrificirana su sva tri zvona. Najviše je pomogla Marija Ujaković, u ime svoje i župe izražavam joj veliko hvala. Zvona zvone za pdne, obe zdravo Marije, nedjeljom za svetu misu, otkucavaju satove, po potrebi uredi se slavljenje ili brečanje. Ovih dana započet ćemo i gradnju mrtvačnice kod sv. Mihovila. Do Božića uredit ćemo i novo ozvučenje.

U crkvi Gospe Čatrnjske u Lukaru preuredili smo tehniku elektrifikacije zvona. Ozvučenje u crkvi smo popravili s novim pojačalom. U crkvi smo vratili tabernakul na glavni oltar, iznad tabernakula su uokvirene krune Gospina



i Isusova, a iznad je slika Gospe Čatrnjske koja je obnovljena donacijama. Popravili smo klupe, postavili tepisone i hrastova obloga klecala na koru. Iz Knina smo dobili stolice kao donaciju i stavili smo ih po svim crkvama.

U crkvi Svih Svetih u Razvođu stavili smo tepisone po podu crkve ispod klupa i na sjedala klupa. Ugradili smo stup u djelu kod oltara i tu držimo sveti sakrament pričesti. Potrebno je hitno popraviti krov kod zvona, jer je zid sav u vlazi. Dobro bi bilo napraviti stazu od ulaznih vrata do crkve. Vrata su stavljena na ulaz i ozidani ovratnici. Lijepo bi

DAROVATELJI ZA POTREBE ŽUPE

od 1. prosinca 2014. do 1. prosinca 2015.

Onaj tko je dao, nije osiromašio, onaj tko nije dao, nije se obogatio!

Marinko Zelić 400 kn, N.N. 950 kn, Ante Karaga 200 kn, Gordana Županović 250 kn, Mile Kević 50 kn, Nedjeljko Duić 300 kn, Milenko Jukić pok. Marka 400 kn, Zoran Bronić pok. Marka 1.000 kn, Josip Duić 200 kn, Kata Čulina 50 kn, Gojko i Zora Barišić za elektrifikaciju zvona u Matasima 8.500 kn, Marko Sičić 600 kn, Jeka Kević ud. Ivana 100 kn, Marija Kević pok. Ivana 100 kn, Zora Zelić 50 kn, Branka Kamber 500 kn, Milan Stojanović 700 kn, Jeka Kević ud. Ivana 100 kn, Marija Kević ud. Ivana 100 kn, Obitelj Gojčeta 350 kn, Ante Zelić 150 kn, Branko Tralić pok. Ante 200 kn, Ante Gojčeta pok. Marka 1.000 kn, Jurković 400 kn, Ive i Marija Perić 100 kn, Milka Duvančić pok. Ante 700 kn, Paško i Jelica Ujaković 1.000 kn, Dražen Bračić 1.400 kn, Dragica Kanjir 100 kn, Ante Bilandžija Pajkanov 300 kn, Gordana Županović 600 kn, Milka Garsija 350 kn, Ljiljana Župa 400 kn, Obitelj Kolak 300 kn, Mara Duvančić Ilijina 200 kn, Manda Bronić 300 kn, N.N. 600 kn, Mario Škarica 550 kn, Joško Jakovljević 150 kn, Općina Promina 20.000 kn.

bilo da se i zvona elektrificiraju kako bi se čuo i glas zvona s ove crkve u raznim prigodama. Očekujemo od župljana u Razvodu da se malo više sami zauzmu za takve stvari. Znamo da je kriza, ali gdje ima ljubavi nađe se i novca.

Kod crkve sv. Martina u Mratovu napravili smo mrtvačnicu za potrebe ispraćaja naših pokojnika. Od načelnika općine Promina dobili smo obećanje da će se urediti zid oko groblja a isti problem imamo i kod crkve Gospe Čatrnjske.

Crkva Svetog Duha u Matasima dobila je elektrifikaciju zvona zahvaljujući donaciji obitelji Gojka i Zore Barišić.

Uz župnu kuću planiramo započet radove na gradnji male dvorane za razne vjerske potrebe. Riješili smo problem s ulazom zahvaljujući općini Promina. Slavi Matasu je isplaćeno 15.000 kuna i napravili smo ugovor da više neće biti problema s ulazom prema kapeli sv. Roka i župnoj kući.

Spomenut ćemo i crkvu »kontejner« u Bogatićima u kojoj se slavi sv. Nikola Tavelić. Naroda je ponestalo, prije

Mogućnosti da održavamo i obnavljamo naše crkve i župnu kuću u Promini su nam sve teže i teže. Darovatelja za potrebe župe je sve manje. Razumijemo situaciju u kojoj živimo ali bi se svi trebali zamisliti gdje sam »ja« u svemu tome. Dali mogu pomoć, na bilo koji način, da moja župa bude na ponos svima nama ma gdje god živili.

tri godine na svetoj misi bilo je 5 vjernika, prošle godine 3 a ove godine 9. Mislimo da kao takva nema smisla. Inače u zaselku Bagićim ima lijepa crkva koju je dao sagraditi naš mještанин svećenik don Dražen Bagić. U crkvi je nabavio sve potrebno za održavanje svetih misa.

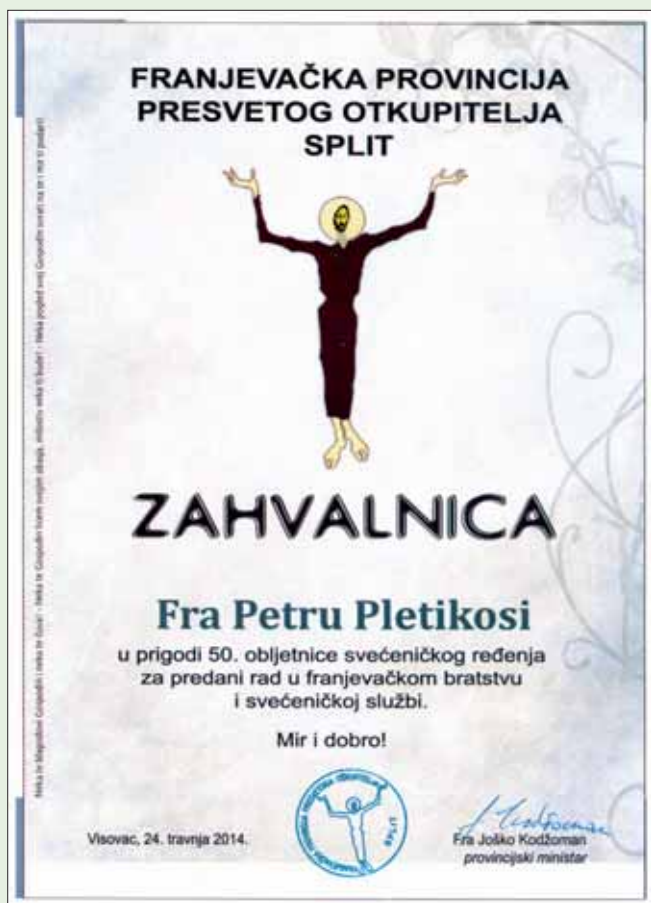
Veoma mi je drago spomenut naše »Čuvare Isusova groba« koji s velikom ljubavlju i poštovanjem se odnose prema starim običajima u Uskrsno vrijeme. Ove godine organizirali su Križni put kroz Prominu. Nadamo se da će i u 2016. godini organizirati takvo nešto. Svake godine na Uskrsni ponedjeljak odlaze na smotru svih župa koji imaju takve običaje i predstavljaju Prominu u najljepšem svjetlu. Za nekoliko godina i Promina će biti domaćin takvoj smotri i već sad se treba spremati za to.

Vaš župnik je za 50 godina rada na slavu Božju, dobro naroda i svoje Provincije primio zahvalnicu od uprave Provincije. Župa Promina dobila je zahvalnicu od grada Knina za pomoć u gradnji nove crkve Majke Velikog Zavjeta. Od grada Drniša župnik je dobija skupnu zahvalnicu za nesebični rad u hrvatskom narodu, na vjerskom, pastoralnom i kulturnom djelovanju. Ove godine primija sam nagradu općine Stankovci za duhovnu i materijalnu obnovu župe Banjevci. Nije tu pitanje nagrada i priznanja, nego je tu više važan nesebični rad i vjerni trud na polju i njivi Gospodnjoj u svojoj Hrvatskoj i za svoju biskupiju i Provinciju Presvetog Otkupitelja.

Iako je medicinski zdravlje narušeno već davno zbog bubrega, kasnije od srčanog udara tri godine za redom i od štitnjače koja je čitavi organizam poremetila i kao takav nisam imao volje nizašto osim umrijeti u miru Božjem.

Evo već oko 8 godina stanje je takvo da me je Provincija aktivirala i poslije lakših župa, sada sam u jednoj od težih i zahtjevnijih, a to je župa sv. Mohovila u Promina.

fra Petar Pletikosa



DAROVATELJI GROŽĐA ZA 2015.

Po jednu vreću dali su:

Mile Svetina, Jole Bronić, Šime Validžić, Marko Sičić, Drago Karlo, Zvone Bare, Branko Budanko, Mirko Kardov, Vojo Kardov, Mile Petrović, Milan Bronić, Drago Klepo, Ivan Jakovljević - Brko, Zdravko Džepina, Drago Pandža - Colić, Drago Čulina - Tobija, Ante Bilandžija - Gašo, Ante Barišić pok. Jakova, Stipe Knežević, Miro Knežević, N.N., Dragan Juric, Mario Juric.

Po dvije vreće dali su:

Vinko Validžić - Cini, OPG Žulj, Emil Gojčeta, Branko Perica.

Željko Sekulić 4 kante, Nikica Barišić 5 kanti.

Dario Knežević 200 kn, Marko Gojčeta 150 kn.

PROMINA

LIST ŽUPE

SV. MIHOVILA - PROMINA

Godina X., broj 1 (10)

Božić 2015. - Promina

Izdavač:

Župni ured Promina

Glavni urednik:

Fra Petar Pletikosa

Grafički urednik:

Zvone Bare

Adresa uredništva:

Župni ured Promina

Čitluk

22303 Oklaj

Tel.: 098/943-4154

E-mail: zupapromina@net.hrwww.zupapromina.com

Kunski račun:

2330003-1100046038

Splitska banka dd

Dopise, priloge i narudžbe
slati na adresu Uredništva.List izlazi uz dopuštenje
crkvenih i redovničkih poglavara.List se uzdržava dobrovoljnim
prilozima župljana i dobročinitelja.

Naklada:

500 primjeraka

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ ŽUPNIKA	1
»ZA NJIH NE BIJAŠE MJESTA...«	3
»NEMA BOGA«	6
PAPA FRANJO NAJAVIO IZVANREDNU SVETU GODINU MILOSRĐA ...	7
POSVETA CRKVE GOSPE VELIKOGA HRVATSKOG KRSNOG ZAVJETA U KNINU	9
61. PROMINSKE IGRE	12
OBILJEŽENA 132. OBLJETNICA UTEMELJENJA OPĆINE PROMINA	18
OJ PROMINO	25
POLJE BIJELIH KRIŽEVA	26
KRIŽNI PUT PROMINOM	27
RADUJMO SE GOSPINU ROĐENDANU	33
DODIR SVETE ZEMLJE (2)	41
ČUVARI ISUSOVA GROBA NA FESTIVALU U ŽUPI VIDONJE	44
TRAGEDIJA OBITELJI POKROVAC	47
PREDROMANIČKA CRKVICA U OKLAJU	49
STAZA KOJOM SU ŠETALI CAR FRANJO JOSIP I CARICA SISSI	51
ZAVJET I VJERA SLIKOM	53
OVDJE SE NE MOŽEMO NI NA ŠTA POŽALITI	54
KISTANJE	57
KRIK IZ KAMENA	59
BAKMAZOVA BALADA	60
PROMINSKA NOĆ U ZADRU	62
LEGENDA O GRADU MAROSU...	63
PREMINULI - KRŠTENI - VJENČANI U 2015.	66
DOGAĐANJA I OBIČAJNIK U ŽUPI SV. MIHOVILA - PROMINA	70

Dragi Prominci u župi, Domovini i po svijetu!

Sve vas od srca pozdravljamo našim drevnim pozdravom „Hvaljen Isus i Marija“! Najstarija ne samo radi starine, nego zbog važnosti, koju Isus i Marija zaslužuju u našoj vjeri i u našem životu, u životu našega hrvatskoga naroda. To nam postaje jasno upravo ovih božićnih dana, kad se u slavlju najdražega blagdana sjećamo onoga što Bog čini za nas, što Isus i Marija znače za nas.

Radujemo se da vas i ove godine možemo pozdraviti pružajući vam u ruke novi broj našega župnog lista „Promina“. Preko njega vam upućujemo božićne čestitke mira i Božjeg blagoslova. Želimo da vam raznovrsno štivo u njemu bude vjeran pratilac ovih dana: vama u tuđini drago pismo iz rodnoga kraja, a vama koji ste blizu pregršt vijesti o događajima i slavljinama u našoj župnoj zajednici. Svima neka bude ugodno štivo za duhovnu i kulturnu izgradnju, jer ćete u njemu naći i priloge iz prošlosti i sadašnjosti. „Tko zatvara oči nad prošlošću, taj je slijep i za sadašnjost.“ Neka sve nas, raspršenu djecu Božju, i ovaj božićni broj „Promine“ još više poveže u jedno. Hvala svima koji nam pomažu i potiču da i dalje izdajemo naš župni list. Već je prošlo 10 godina i ovih 10 brojeva ćemo staviti u korice, a dalje...

Božić je tajna Boga koji nam dolazi u susret u liku Djeteta. Bog nas susreće u našoj svakodnevici i želi da i mi njega susretnemo u njegovoj Riječi koju slušamo, u Euharistiji koju slavimo, u ljubavi koju nam iskazuje. Ako Bogu otvorimo svoje srce, možemo vidjeti i čuti što ušima ne čujemo i očima ne vidimo, što jedino srcem shvaćamo i prihvaćamo. U ovoj izvanrednoj Svetoj godini milosrđa, Božić nas umiva rosom Božjeg milosrđa, ispunja nadom našu budućnost i daje smisao našem sadašnjem životu. S tim mislima, dragi Prominci u Domovini i po svijetu, želimo da vas Božić obdari svojim mirom i zamiluje vas svojim blagoslovom. Na dobro vam došlo sveto porođenje Isusovo: čestit Božić i blagoslovljena nova, 2016. godina!

Uredništvo





ČUVARI ISUSOVA GROBA U PROMINI 2015. g.

IVAN Kardov, MARIO Škarica, TONI Gojčeta, GABRIJEL Gojčeta, MARINO Jakovljević, DOMAGOJ Bare, MARKO Čulina,
PETAR Džepina, DENIS Bronić, ANDELO Džepina, JOSIP Džepina, ANTONIO Škovrlj, SLAVKO Džapo, PETAR Bronić,
JOSIP Čulina, ANTE Džapo, ANTE Ikica, MATE Zelić, fra PETAR Pletikosa, STIPE NIKO Knežević, KREŠO Bračić i LUKA Šarić

